

Beretning

Norsk Arbmf.

1921

BERETNING

OM

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUNDS
VIRKSOMHET I 1921

VED JOHS. M. P. ØDEGAARD

KRISTIANIA 1922 - ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Indledning.

Aaret 1921 er det mørkeste og vanskeligste aar Norsk Arbeidsmandsforbund har gjennomlevet siden sin stiftelse.

Efter voldgiftsdommenes avsigelse i en række større industrier i 1920, har arbejdskjøperne uten tvil ydet al sin medvirken til at tidene skulde bli prekære og vanskelige, fordi de resultater voldgiftsdommene bragte er etter arbeidsgivernes paastande for stramme for det norske bedriftsliv, det kan ikke arbeides efter de vilkaar som dommene fastsatte.

Hvorvidt disse paastande fra arbeidsgivernes side medfører rigtighet eller ikke, kan være vanskelig at konstatere, men en ting er ihvertfald sikkert, at arbeidsledigheten har øket yderligere i hele aaret 1921.

Stagnationen i bedriftslivet har været til arbeidsgivernes fordel, naar det har været tale om revision av løns- og arbeidsvilkaarene. Arbeidsgiverforeningen har ogsaa som sit program hat: *Løsnivaaet nedover!* og tidenes pinagtighet har kommet den til hjælp. Det første bevis man fik paa hvilke maal Arbeidsgiverforeningen satte sig, naar det gjaldt lønsreduktionene, fik man allerede i begyndelsen av aaret under forhandlingene om sjømændenes lønninger. Her stillet rederne med Arbeidsgiverforeningens samtykke krav om reduktioner som repræsenterte ca. halvparten av de i 1920 gjældende lønninger. Set i forhold til prisnivaaet, vilde gjenneførelsen av disse krav bragt sjømændene ned paa en løn som relativt laa under løsnivaaet i 1914.

Organisationen kunde selvfølgelig ikke undlate at yde den mest haardnakkede motstand mot saadanne krav.

Av Arbeidsgiverforeningens stilling til sjømændenes løn kunde man ogsaa regne sig til hvilke krav der vilde bli reist angaaende industriarbeidernes løn.

For Arbeidsmandsforbundets vedkommende var det ikke saa mange av de større industriers overenskomster som stod for tur til revision, de væsentligste er tekstilindustrien og den elektrokemiske industri. De øvrige industrier av større betydning har sine overenskomster (voldgiftsdomme) fastsat til 1922. Foruten de nævnte, tekstilindustrien og den elektrokemiske industri, har der været lønsrevision ved flere mindre industrier og enkeltstaaende bedrifter.

Resultatet av lønsrevisionen iaar er desværre den, at man har maattet gaa med paa reduktioner, noget som ikke tidligere har hendt i forbundets historie, naar undtages ganske spredte enkelte tilfælder, av f. eks. akkordsatser, naar disse har staat i et urimelig forhold til de øvrige vilkaar ved bedriften.

Aarsaken til at man har maattet gaa med paa reduktioner, er den krise som vi for tiden befinder os oppe i. Det kapitalistiske samfund er ikke længer istand til at administrere sig selv paa en saadan maate, at der først og fremst skaffes beskæftigelse til de som kan og vil arbeide. Dernæst er det ikke mulig at holde produktionen oppe paa en saadan høide, at der er varer nok til behovet paa trods av den store varemangel som verden er præget av, og arbeidsledigheten øker og derved øker end yderligere varemangelen, paa den maate vokser krisen dag for dag.

De daarlige arbeidsforhold i det private arbeidsliv har medført, at kommune og stat har maattet gaa til ekstraordinære foranstaltninger og igangsat «nødsarbeide» i stor stil. Det har imidlertid for statens vedkommende utartet sig til det, at alt statens arbeide snart drives som «nødsarbeide», selv de arbeider som i en række aar har staaet paa de ordinære budgetter, og er besluttet drevet uten hensyn til den foreliggende «nødsarbeids»-situation.

Staten blir paa den maate den mest aktivt deltagende i lønsnivaets sänkning, uten hensyn til hvad det arbeide som blir utført koster.

De daarlige tider indenfor bedriftslivet har ogsaa virket tilbake paa organisationsforholdene.

Det har aldrig tidligere hændt at Arbeidsmandsforbundet har været nødt til at notere saa stort frafald i medlemsantallet som netop iaar, og det tiltrods for, at ingen gruppe har gaat ut og startet sit eget forbund. Tapet i medlemsantallet blir saaledes et direkte tap av medlemmer for hele organisationen.

Det henvises forøvrig til de enkelte efterfølgende avsnit i beretningen.

Hovedstyret.

Hovedstyret har bestaaet av:

Johs. M. P. Ødegaard, A. Ahlstrand, Rich. Hansen, Ole M. Stenvik, Ottar Skarheim, Ingvald Olsen, Karl Kristiansen, Andr. Østbø, Karl Berglind, Ole P. Bonde, Gustav Sundby, Kr. Lien, Kristian Moljord, Johan Iversen, Hans Moen og H. Hellebø.

I aarets løp har der foregaaet den forandring i hovedstyrets sammensætning at Karl Berglind har uttraadt av hovedstyret som følge av at han har uttraadt av forbundet. I hans sted er suppleanten Ivar Smedsmo rykket op som fast medlem.

Hovedstyret har i aarets løp avholdt 2 møter i dagene 16.—21. juli og 4.—7. november.

Forretningsutvalget.

Forretningsutvalget har bestaaet av: Johs. M. P. Ødegaard, A. Ahlstrand, Rich. Hansen, Ole M. Stenvik, Ingvald Olsen, Ottar Skarheim og Karl Kristiansen.

I aarets løp er avholdt 49 møter og behandlet 351 løns- og tvistsaker samt 236 saker vedrørende almindelige organisationsspørsmaal. I alt er saaledes behandlet 587 saker.

Paa de 49 møter som forretningsutvalget har avholdt, har dagsordenen tilsammen omfattet 634 punkter.

Hovedkontoret.

I aarets løp er inkommet til forbundets hovedkontor 6452 almindelige breve, 3713 bankobreve og anvisninger.

I samme tidsrum er avsendt 11,821 almindelige breve, 1254 bankobreve og værdibreve, 1329 telegrammer og 2561 tryksaker og pakker.

Kvartalsrapporten «Arbeidsmanden» er utkommet med 4 nr. med et gjennemsnitlig oplag av 22,000 eksemplarer.

Protokolkomiteen.

Protokolkomiteen har været samlet til møte i tiden 30. august til 2. septbr. 1921 og 25.—27. februar 1922 til gjennomgaaelse av forretningsutvalgets protokoller for aaret 1921.

Det skandinaviske samarbeide.

I likhet med tidligere aar har forbundet sendt repræsentanter til de skandinaviske lands broderorganisationer.

For første gang hadde forbundet iaar repræsentant tilstede ved Finsk Grov- og Fabrikarbeiderforbunds kongres, som avholdtes i Helsingfors 4. oktober. Som forbundets repræsentant møtte Johs. M. P. Ødegaard.

Det kan ha sin interesse at nævne, at der paa denne kongres blev besluttet at gi sit samtykke til at sammenslutte følgende tre forbund: Finsk Grov- og Fabrikarbeiderforbund, Finsk Sagbruksarbeiderforbund og Finsk Transportarbeiderforbund.

Disse tre forbund avholdt hver for sig kongres paa samme tid, og alle tre besluttet sammenslutningen, hvorefter de traadte sammen til fælleskongres og konstituerte det nye forbund under navnet: Finsk Sag-, Fabrik- og Transportarbeiderforbund.

Sammenslutningen træder ikraft 1. januar 1922.

Agitation.

Til agitation er der i aarets løp anvendt kr. 24,957.10, derav er bevilget til stedlige styrever kr. 6550.00.

Medlemsbevægelsen.

Ved aarets begyndelse talte forbundet 477 avdelinger med tilsammen 31,280 medlemmer.

I aarets løp er der stiftet 29 avdelinger og opløst 105 avdelinger.

Ved aarets utgang var der 401 avdelinger med tilsammen 16,120 medlemmer.

Anlægsarbeidernes gruppe.

Som følge av den store arbeidsløshet som indtraadte i alle fag og industrier i 1920 og 1921 blev arbeidsforholdene ved de offentlige anlæg svært misserable.

De forskjellige kommuner og fylker sendte forestillinger og deputasjoner til regjeringen og storting med anmodning om igangssettelse av «nødsarbeide».

I mange — og i de fleste — tilfælder tok heller ikke Arbeiderpartiets representanter avstand fra at det arbeide som igangsattes for at skaffe arbeidsledige arbeide skulde betales med en lavere løn end hvad som var gjældende for samme slags arbeide.

Dette bevirket at stortinget besluttet at den høieste dagløn som kunde betales ved nødsarbeide, skulde være 12 og 14 kroner pr. dag, henholdsvis for ungkarer og familieforsørgere.

Siden blev det forandret derhen at der kunde anvendes akkord ved nødsarbeide og forskudslønnen i akkord fastsattes til kr. 1.00 pr. time.

Arbeidsløsheten bevirket at der blev stor tilstrømning av saavel øvede som uøvede arbeidere, som igjen bevirket at akkordprisene og timelønnen for dagarbeide blev sterkt reducert.

Forbundet paatalte disse meningsløse lønsforhold og forhandling om saken er optat mellom forbundet og departementet.

Ved de veianlæg som utføres av fylke og kommuner er der ikke fastsat bestemte lønssatser, saa ved disse anlæg har det hele været helt vilkaarlig.

Konflikter ved statens anlæg.

Beretningen for 1920 side 31 ang. denne konflikt avslutter med at der den 31. december 1920 omsendtes til de foreninger som deltok i konflikten, et sirkulære angaaende saken.

Sirkulærets indhold grundet sig paa følgende protokol:

«Arbeidsdepartementet har under 19. januar 1920 meddelt at det ved kgl. resolution av 14. januar næstføer er bestemt at der i arbeidsreglementet skal foretages saadanne ændringer at §§ 7, 9, 16 og 17 herefter skal lyde saaledes:

§ 7.

Arbeidstid.

Den ordinære arbeidstid er 48 timer pr. uke.

Arbeidstimenes fordeling fastsættes i almindelighet likt for det hele anlæg.

§ 9.

Overtids-, nat- og helligdagsarbeide.

Ved overtidsarbeide forstaaes arbeide, som forlanges utført utenfor den ordinære arbeidstid. For saadant arbeide betales 50 pct. tillæg.

Foranstaaende bestemmelse kommer ikke til anvendelse paa arbeidere som har fast maanedes- eller aarsløn.

For avbrutt natarbeide (overtidsarbeide som paabegyndes efter kl. 9 aften og saaledes ikke falder i flugt med ordinært arbeide) betales 100 pct. tillæg. Der betales mindst for 1 time selv om arbeidet varer kortere.

Alt arbeide utføres saavidt mulig paa dagskift.

Ordinært arbeide som falder mellom kl. 6 aften og 6 morgen regnes som natarbeide, dog saaledes, at hvor der arbeides med dobbelt skift regnes altid det ene som natskift. Hvor ordinært natarbeide kommer til anvendelse, betales dette med mindst 25 pct. tillæg, uanset enten natskift anordnes ved akkordens utsættelse eller senere.

Som helligdagsarbeide regnes arbeide som utføres fra kl. 6 ettermiddag før en søn- eller helligdag til næste dags eller naar 2 eller flere helligdage følger paa hinanden, til den sidste helligdagsaften kl. 10. For helligdagsarbeide betales 100 pct. tillæg. Hvor regulært natskift paabegyndes paa helligdag, begynner arbeidet kl. 10 aften.

Ved akkordarbeide beregnes det procentvise tillæg av den akkordfortjeneste pr. time, som akkorden uten hensyntagen til overtidstillægget gaar ut med.

For utført arbeide kan paa samme tid ikke tilberegnes mere end et av ovennævnte procenttillæg.

§ 16.

Ferier.

Enhver arbeider, som har arbeidet i et sammenhengende tidsrum av 12 uker ved samme anlæg tilkommer en ferie paa 12 virkedage med løn. Arbeideren maa gjennom arbeidsbok, attester eller paa anden maate godtgjøre, at han i kalenderaaret ikke tidligere har hat ferie eller mottatt feriegodtgjørelse. Paa samme maate maa han godtgjøre, at han har drevet lignende arbeide i et tidsrum av mindst 6 maaneder, heri iberegnet tjenestetiden ved vedkommende anlæg.

Tidspunktet for hver enkelt ferie bestemmes av arbeidsbestyreren efter samraad med vedkommende arbeider. Om denne ønsker det skal ferien indrettes som en sammenhengende sommerferie.

Tjenestetiden skal ikke ansees som avbrutt ved sykdom, permisjonen, fravær paa militærtjeneste, lockout eller ved streik som er besluttet eller godkjendt av Norsk Arbeidsmandsforbund eller ved midlertidig arbeidsledighet, som skyldes bedriftsmæssige aarsaker. Den tid hvori stansen eller ledigheten varer medregnes da ikke i tjenestetiden.

I ferien skal arbeideren ha en løn (feriegodtgjørelse) som fastsættes saaledes:

1. Naar han arbeider paa fast løn (uten akkord) skal feriegodtgjørelsen svare til lønnen.
2. Naar han arbeider helt eller delvis paa akkord, skal feriegodtgjørelsen utgjøre den til enhver tid gjældende mindsteløn med tillæg av 40 pct.

Løn for feriedage utbetales ved feriens begyndelse, dog ikke medmindre arbeideren virkelig tar ferie.

De arbeidere som, forsaavidt fællesferier anordnes, blir fri uten at være ferieberettiget, erholder ferieløn som ovenfor nævnt utbetalt paa 12-ukersdagen for sin tiltrædelse ved anlægget, naar de godtgjør paa samme maate som ovenfor omhandlet at de ikke tidligere har hat ferie eller faat feriegodtgjørelse.

Blir nogen arbeider opsagt eller han slutter efter eget ønske før han benytter en optjent ferie utbetales ferielønnen ham ved hans avgang fra anlægget, dog ikke under streik.

§ 17.

Fribefordring paa statsbanene.

Ved overflytning fra et offentlig anlæg til et andet erholder arbeidere fribefordring paa statsbanene samt fri jernbanefragt for sit indbo samt løn for reisedage. Gifte arbeidere faar ved overflytning ogsaa fribefordring for hustru og barn under 18 aar.

Lønnen beregnes paa samme maate som ovenfor for ferier bestemt og utbetales av det anlæg, hvorfra vedkommende arbeider overflyttes. Arbeidsbestyreren ved dette anlæg bestemmer reisedagenes antal efter samraad med vedkommende arbeider.

Videre faar gifte arbeidere som har arbeidet ved samme anlæg de sidste 12 uker i sammenheng 3 fribilletter¹⁾ (frem og tilbake) for sig eller familie om aaret.

¹⁾ Herved forstaaes 3 voksne billetter. Vedkommende kan istedetfor voksne billetter erholde barnebilletter til samlet værdi lik 3 voksne billetter.

Ugifte arbeidere som fylder samme betingelser faar 2 fribelletter om aaret som maa benyttes til jul, paaske, pinse eller til feriereiser, hvor det er en velfærdssak for vedkommende, saasom ved sygdom i familien eller lignende, kan dog billetten ogsaa benyttes til andre tider.

Med hensyn til den sammenhængende tjenestetid gjælder det samme som for ferier bestemt.

Ved skiftning av arbejdsplads ved samme anlæg eller anlægsafdeling utredes anlægget flytningsomkostningene samt løn (beregnet som for ferier bestemt) for den tid som maa medgaa til flytningen. Denne tid fastsættes av arbejdsbestyreren efter samraad med vedkommende arbejder.

For reiser frem og tilbake til anlægget i anledning av utførelse av militærtjeneste faar arbejderne fribefordring paa statsbanene i den utstrækning reisen ikke dækkes av militærvæsenet.

Man har i forbindelse hermed faat underretning om at der ikke kan tilstaaes arbeidere ved statens anlæg fuld løn under sygdom i 3 maaneder. Kfr. protokol ført i møte den 18. august 1920. -

For generaldirektøren.

Aubert.

Fred. Horn.

Ovenstaaende er det resultat der opnaades ved denne konflikt.

Bestemmelsene om mindsteløn og familietillæg er de samme som blev fastsat i 1919 og som findes anført i beretningens tabeller samme aar.

Angaaende konfliktens forløp henvises til forbundets beretning for 1920.

Linjebruddet ved Smørsten pr. Holmestrand.

Konflikten avsluttedes 31. januar paa de samme betingelser som der blev enighet om ved statens anlæg.

Konflikten omtales utførligere i beretningen for 1920.

Statens kraftanlæg, Hakavik og Nore.

De samme løns- og arbeidsbetingelser, som er fastsat ved statens jernbaneanlæg, gjælder ogsaa for statens kraftanlæg.

Tatjord Kraftselskap.

Dette anlæg har oprettet overenskomst i 1919, hvor mindstelønnen var fastsat til kr. 1.80 pr. time. I 1920 var det ingen lønsrevision, men i mars—april iaar opsa anlægget den gjældende overenskomst og krævet betydelig lønsreduktion. Imidlertid har ikke arbejderne passet sin organisation, og man har saaledes ikke faat oprettet nogen ny overenskomst med selskapet. Det har heller ikke været konflikt.

Tokleiv Kraftanlæg.

Ved dette anlæg prolongertes den tidligere overenskomst.

Vaagsfjord Kraftselskap.

Dette selskap foretok allerede i mars maaned lønsnedslag. Det gikk frem paa den maate, at de opsa arbejderne og søkte at indta andre for saaledes at kunne omgaa overenskomsten. Det opstod saaledes ogsaa tvist om utbetaling av familietillæg, saa forretningsutvalget fandt det nød-

vendig at gjøre henvendelse til adv. Stang angaaende saken. Advokaten arbejder fremdeles med denne.

Skar Kraftanlæg.

Her ved anlægget har tidligere været en avtale mellem den stedlige forening og Skar Kraftanlæg og denne gikk ut paa kr. 2.25 pr. time i mindsteløn. Imidlertid opstod der økonomiske vanskeligheter for Kristiansunds kommune og de krævet en reduktion av mindstelønssatsene. Ved forhandlinger med anlægget og den stedlige forening opnaades der enighet om at gjøre voldgiftsdommen for bygningsindustrien av 1920 gjældende for Skar Kraftanlæg. Denne voldgiftsdom er ogsaa gjort gjældende for kommunens øvrige arbejder.

Mørkfos—Solbergfosanlægget.

Den 16. november 1920 stillet arbejderne krav om forhøielse av mindstelønssatsene samt forlængelse av ferien. Ved forhandling mellem organisationene og anlægget blev man enig om at ferien, som tidligere har været 9 dage efter 6 maaneders tjeneste skulde forandres til 12 dage efter 12 ukers tjeneste. Man blev nemlig enig om at de samme feriebestemmelser, som er gjældende ved statens anlæg ogsaa skal være gjældende ved dette anlæg. — Der opnaades ikke nogen forhøielse av mindstelønssatsene. De har tidligere været kr. 1.70 pr. time.

A/S Tyinfaldene.

Ved dette anlæg utløp overenskomsten 1. juni, idet den var opsagt av selskapet, som ikke ønsket at indgaa nogen ny overenskomst, men da de paa grund av koncessionsbetingelsene var forpligtet til at holde anlægsarbeidet delvis igang, krævet de en lønsreduktion. Ved forhandling blev man enig om, at mindstelønnen, som tidligere hadde været kr. 1.80 pr. time, skulde reduceres til kr. 1.65. Selskapet vilde heller ikke gaa med paa at forlænge ferien til 12 dage. Grundet de vanskelige arbeidsforhold, som raadet, vedtok arbejderne selskapets tilbud.

Brække Kraftanlæg.

I februar maaned stillet arbejderne ved dette anlæg krav om ny overenskomst med en mindsteløn av kr. 2.25 pr. time, mot tidligere kr. 1.80 og 2.25. Imidlertid blev ikke saken paa grund av forskjellige stedlige forhold fremmet i indeværende aar.

Bremanger Kraftanlæg.

Arbejderne ved dette anlæg stillet krav om at ferien, som tidligere var 6 dage skulde forlænges til 12 dage. Der førtes forhandlinger mellem selskapet og den stedlige forening og efterat pladsene var opsagt forsøkte kredsmæglingssmand Lie i Bergen at mægle i saken. Mæglingssmanden indkaldte partene, men det viste sig at der ikke kunde opnaaes enighet ved mægling. I sin protokol uttaler mæglingssmanden tilslut: «Efter sakens stilling finder jeg ikke at burde fremsætte noget forslag til tvistens løs-

ning. Men jeg finder dog at burde rette en henstilling til det ærede selskap om at ta under overveielse om der ikke skulde være anledning til at indrømme arbeiderne 8 dages ferie, og i overensstemmelse med det av selskapet tidligere fremsatte tilbud. En saadan indrømmelse fra selskapets side synes mig i og for sig rimelig.»

Paa dette mottok mæglingssmanden følgende svar fra selskapets direktør: «I anledning Deres ærede skrivelse av 2. aug. tillater jeg mig at meddele og tør be Dem bringe videre til Svelgens samorganisation, at kredsmæglingssmandens henstilling ikke foranlediger nogen foranstaltninger fra direktionens side. Begrundelsen ligger i, at ethvert tillæg til arbeidslønnen, hvortil man ikke er tarifmæssig forpligtet, efter de foreliggende konjunkturer ikke kan indrømmes.»

Efter at foreningen hadde mottat denne meddelelse og paa grund av de chancer som de mente at ha ved kravets fremsættelse var bortfalt, fandt de at burde hæve konflikten efter at denne hadde paagaat i 3 dage.

Embretstos fabrikanlæg.

Det har ved anlægget været endel tvister om forstaaelsen av feriebestemmelsene, men disse er blit ordnet ved forhandling mellem den stedlige forening og anlægget.

Nord-Trøndelags Elektricitetsverk.

Elektricitetsverket opsa den tidligere overenskomst, som utløp den 31. mai, og krævet en større lønsreduktion. Ved de foreløbige forhandlinger fastholdt anlægget at mindstelønnen skulde reduceres til kr. 1.50. Dette kunde arbeiderne ikke gaa med paa og konflikten utbrøt 13. juli. Kredsmæglingssmand Bauck i Trondhjem indkaldte partene til mægling, og i møte den 21. og 22. juli enedes man om at prolongere den tidligere overenskomst med den forandring, at mindstelønnen forandrede fra kr. 2.25 til kr. 2.00 pr. time og at der yderligere kan reduceres efter 6 maaneder til kr. 1.90 under den forudsætning, at leveomkostningene er lavere paa det tidspunkt end i juli maaned. Dette forslag blev av arbeiderne vedtat og streiken hævet den 25. juli.

Videre opstod der tvist om forstaaelsen av overenskomstens § 7 om procenttillæg for regulært natskift. Man opnaadde ikke enighet ved forhandling med verket, hvorfor saken maatte indbringes for Arbeidsretten, hvor den ikke var blit fremmet.

Trondhjems kommunale elektricitetsverk.

Det har i aarets løp opstaaet to tvister ang. forstaaelse av overenskomstens § 7, omhandlende ferie. I anledning den første sak henvises til Arbeidsrettens dom av 22. april, som findes indtat i beretningen. Den anden sak, som ogsaa gjælder spørsmålet om ferie, er ikke avgjort av Arbeidsretten ved aarets utgang.

Vinges kommunale Kraftanlæg.

I 1920 oprettede den stedlige forening med bistand av forbundet, overenskomst. Denne overenskomst indeholdt bl. a. bestemmelse om 14

dages ferie. Overenskomsten utløp 1. januar 1921. Arbeiderne har imidlertid ikke passet paa at holde sin organisation i orden, saaledes at det har været mulig at faa fornyet løns- og arbeidsvilkaarene ved dette anlæg.

De arbeidere, som har været beskjæftiget ved anlægget iaar har saaledes mistet sin ferie. Vi har paa trods av at foreningen var opløst tilskrevet anlægget angaaende dette forhold, men vi faar svar, som tydelig viser, at de er bekjendt med at foreningen er opløst.

Vittingfos og Brufos Kraftanlæg.

I mars maaaned indstilledes arbeidet ved dette anlæg. Anlægsledelsen hadde dog til hensigt at fortsætte arbeidet til en lavere timeløn, hvilket ogsaa delvis lykkedes den, idet den fik hvervet endel uorganiserte.

Akershus Elektricitetsverk.

Her opstod tvist om forstaaelsen av feriebestemmelser og da man ikke opnaadde nogen enighet ved forhandling blev saken indanket for Arbeidsretten og henvises det til Arbeidsrettens dom, som findes indtat i beretningen.

Aust-Agder Elektricitetsverk.

Anlægget opsa den gjældende overenskomst til utløp 1. april, og krævet lønsreduktion. Det blev optat forhandlinger med anlægget, men det viste sig desværre vanskelig at opnaa noget resultat. Arbeiderne fandt imidlertid paa grund av de vanskelige arbeidsforhold som raadet i distriktet, ikke at kunne gaa til konflikt, men har fortsatt arbeidet uten overenskomst.

Bergens Kraftanlæg.

Samnanger Anlægsarbeiderforening meddelte i skrivelse av 28. mars, at Bergens Elektricitetsverk, som skulde anlægge en ny kraftledning mellem Samnanger og Bergen, vilde utføre dette efter en timeløn av kr. 1.50. Foreningen blokerte da arbeidet for tilgang av arbeidskraft og selskapet gik med paa at betale den ved anlægget gjældende timeløn, nemlig kr. 2.32.

Bodin kommunale Kraftanlæg.

I 1920 oprettedes overenskomst mellem den stedlige forening og anlægget. Imidlertid maatte anlægget den 12. december indstille anlægsvirksomheten paa grund av økonomiske vanskeligheter. Den oprettede overenskomst er gjældende til 1. mai 1923. Forbundet fandt imidlertid det utilraadelig at kunne anbefale at foreningen gik med paa lønsreduktion. Det er heller ikke blit nogen organisationsmæssig ordning av forholdet ved aarets utgang.

Electric Furnace Product Co., Saude.

Saude Arbeiderforening antydte i skrivelse av 18. juni at den fandt at burde fremsætte krav om lønsforhøielse. Imidlertid fandt forbundet paa grund av den faglige situation at maatte anbefale foreningen at utsætte hermed nogen tid. Saken er siden ikke søkt fremmet.

Flørli Kraftanlæg.

Flørli Arbeiderforening indrapporterte i skrivelse 19. april, at de ønsket at fremsætte krav om forhøjelse av tunnelprisen fra kr. 180.00 til 190.00 pr. strekometer, samt reduktion av materialprisen. Kravet blev imidlertid ikke fremmet.

Nomeland Kraftanlæg.

Vor forening ved Nomeland Kraftanlæg blokerede anlægget for tilgang av arbeidskraft, men undtok i blokadede meddelelsen snekkere og tømmermænd. Anlægget hadde imidlertid ogsaa bruk for endel montører og en privat entreprenør, som paatok sig monteringsarbeidet antok sine arbeidere i Kristiansand. Slik som beslutningen var fattet kunde det imidlertid ikke betragtes som at anlægget var blokeret for tilgang av andet end anlægsarbeidere. Blokaden blev senere hævet.

Statens veianlæg.

Ved veianlæggene har det været og er det fremdeles en mangelfuld organisation.

Der er stiftet nogen foreninger ved de forskjellige anlæg, men man har dog ikke magtet at samle alle faste veiarbeidere i organisationen. Det er forøvrig et meget vanskelig organisationsmateriel. Arbeidsstyrken bestaar nemlig paa de fleste steder for en væsentlig del av smaabrukere som tar dette arbejde den tid de ikke har noget at gjøre hjemme paa gaarden, og i almindelighet er der lang byggetid paa et veianlæg, saa arbejdsledelsen kan anvende denslags sæsongarbeidere.

Imidlertid var der adskillig tilvekst til organisationen fra veiarbejderne i 1919—20, men saa kom arbejdsledigheten og med den nødsarbejdsperioden, og da var det praktisk talt umulig for organisationen at faa rettet paa de miserable forhold som er raadende ved veianlæggene.

Man har gjentagende ganger henvendt sig til Veidirektoratet med anmodning om forhandling for oprettelse av nyt reglement, idet det nuværende er fra 1912, men vi er altid blit møtt med utflugter saavel fra Veidirektoratet som departementets side.

Nordlands fylke. — Veianlægget Nyhaugen, Kroken.

Her indtraadte arbeidstans 10. oktober 1920. Men der er ikke ved aarets utløp meldt om nogen organisationsmæssig avslutning paa konflikten.

Flessund bro, Høis bro og Aasa vei.

Arbejderne ved disse anlæg stillet lønskrav og gik til konflikt for gjennomførelsen av disse den 1. august 1920.

Den 3. februar d. a. underskrev 43 av de 70 som gik i konflikt følgende erklæring:

Undertegnede ansøker om at bli optat i arbejde ved veivæsenet paa de til enhver tid for veivæsenet gjældende arbeidsbestemmelser og forpligter sig i tilfælde til at rette sig efter disse.

Aasnes, 3. februar 1921.

45 underskrifter.

Oversendes hr. overingeniøren for veivæsenet i Hedmark fylke, Hamar.

Vaaler, 11. februar 1921.

M. S. Rosenlund,
opsynsmand (sign.).

Hermed var konflikten tapt.

Valen bro — Kleppe bro, Lund.

Arbeidet ved disse anlæg nedlagdes 1. mai 1920 og paagik et aar uten at der opnaades noget resultat, hvorfor konflikten maatte hæves uten at man hadde opnaadd nogen organisationsmæssig ordning.

Anlæggene i Møre.

Ogsaa ved disse anlæg fremsattes lønskrav, men paa grund av den vanskelige situation paa arbeidsmarkedet kom det ikke til arbeidstans.

Statens veianlæg i Mæhus.

Arbejderne ved dette anlæg reiste lønskrav, og da der ikke opnaades enighet ved forhandling indtraadte der arbeidstans den 24. juli, som paagik til oktober maaned d. a., hvor det efter konferanse med foreningen besluttedes at hæve konflikten (blokaden).

Opstryn i Nordfjord.

Ogsaa ved dette anlæg fremsatte arbejderne lønskrav, men efter de erfaringer man hadde høstet av de andre konflikter ved statens veianlæg fandt man at burde fraraade foreningen at gaa til konflikt.

De erfaringer man har høstet ved de konflikter som er ført ved veianlæggene, tilsier at skal man faa en organisationsmæssig ordning av løns- og arbeidsforholdene maa først arbejderne ved alle veianlæg organiseres, saaledes at man kan gaa til en samlet aktion ved alle veianlæg med engang.

Medlemsbevægelsen.

Ved utgangen av aaret 1920 var der inden gruppen 115 foreninger. I 1921 er der nedlagt eller overført til andre grupper 24 foreninger. Istedet er der tilkommet 21 nye foreninger med tilsammen 5122 medlemmer mot 6023.

Altsaa en tilbakegang av 3 foreninger og 901 medlemmer.

Tilbagegangen skyldes udelukkende at arbeidsstyrken ved de kraftanlæg som ikke kunde skaffe sig kapital, blev sterkt reducert og at enkelte større kraftanlæg helt indstillet.

Som en medvirkende faktor er ogsaa at arbeidet ved Dovrebaneanlægget blev færdig iaar og en væsentlig del av disse arbeidere blev ikke overført til andre anlæg.

Gruppens administration.

Da gruppens sekretær Alfr. M. Nilsen fratraadte den 1. september blev arbeidet overdrat til Eikefjord og Rich. Hansen. Eikefjord valgtes som gruppens formand.

Det har i aaret været avholdt 4 industrikomitémøter samt et gruppe-møte.

Gruppemøte var sammenkaldt i anledning av at Alfr. M. Nilsen efter sin fratræden i forbundet reiste en agitation for at faa anlægsarbeiderne til at bryte med forbundet og gaa over i *Norsk syndikalistisk Federation*. Samtidig var der ogsaa røster for at stifte eget forbund for anlægsarbeiderne. Ved cirkulære av 14. november 1921 forelagdes anlægsarbeiderforeningene følgende spørsmål samtidig som de blev anmodet om at vælge repræsentanter til en konferanse som var bestemt avholdt 3. december d. a.:

1. At opretholde sit medlemsskap i Norsk Arbeidsmandsforbund og avvente Landsorganisationens kongres's beslutning ang. organisationsformene.
2. At oprette eget forbund for anlægsarbeiderne i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisation.
3. At anlægsarbeidernes gruppe melder sig ut av Arbeidsmandsforbundet og Landsorganisationen og tilmelder sig Norsk syndikalistisk Federation.

Der møtte til konferansen repræsentanter fra 54 foreninger. Desuten møtte forretningsutvalget. Efter endel diskussion blev der nedsat en komité til at fremkomme med forslag i sakens anledning.

Komiteens flertal fremla følgende forslag:

«Repræsentanter for anlægsarbeidernes foreninger samlet til konferanse den 3. og 4. december 1921 ang. organisationsforholdene ved anlæggene vil uttale følgende:

Da den av N. S. F. igangsatte agitation ved anlæggene vil medføre, at anlægsarbeidernes organisation vil bli splittet om ikke helt ødelagt, uttaler konferansen sin uforbeholdne avstandtagen fra denne agitation.

Fagorganisationen er det for arbeiderne viktigste organ i klassekampen og maa derfor forskaanes fra at være operationsfelt for personlige interesser av enhver art.

Med den erfaring anlægsarbeiderne har fra sin deltagelse i fagorganisationen, anser de sig fuldt kompetente til at avgjøre spørsmålet om sin fremtidige organisationsform, uten pekepind fra de kræfter, hvis hovedformaal synes at være mistænkeliggjørelse av den norske arbeiderbevægelse.

Da imidlertid spørsmålet om organisationsformen for tiden er gjenstand for drøftelse baade inden forbundene og Landsorganisationen og vil faa sin avgjørelse paa førstkommende kongres, finder konferansen det mest formaalstjenlig at fortsætte medlemsskapet i Norsk Arbeidsmandsforbund.

En uttræden av forbundet nu vil være ensbetydende med at berøve anlægsarbeiderne enhver indflydelse paa avgjørelsen av disse for den hele arbeiderklasse saa vigtige spørsmål, især da anlægsarbeidernes repræsentant i komiteen har nedlagt sit mandat.

Idet konferansen derfor henstiller til anlægsarbeiderne at avvise den splittelse som er iverksat fra den syndikalistiske organisations side, vil den samtidig peke paa nødvendigheten av at der optages en ihærdig og planmæssig agitation baade fra de enkelte medlemmers og Arbeidsmandsforbundets side. Kun derved kan det lykkes at bevare anlægsarbeidernes enhetsfront og deres indflydelse paa fagbevægelsens videre utvikling ved kommende landsmøter og kongresser.

I henholdt til foranstaaende *fastslaar konferansen:*

1. At den slutter sig til de av industrikomiteen og hovedstyret fattede beslutninger.
2. At den agitation som for tiden drives av N. S. F. er organisationsfiendtlig, da denne organisation aldrig har kunnet ivareta arbeidernes interesser.
3. At anlægsarbeiderne fortsætter at staa tilsluttet Norsk Arbeidsmandsforbund, for derved at bevare sin indflydelse paa avgjørelsen av de fremtidige organisationsformer.
4. At forbundet og Landsorganisationen opfordres til at bistaa anlægsarbeiderne i deres agitations- og organisationsarbeide.»

Et mindretal i komiteen, Chr. Rasmussen, foreslog følgende:

«Paa grund av de særegne forhold som er tilstede ved anlæggene, vil konferansen uttale:

At det eneste middel for at holde anlægsarbeidernes organisation sammen er at anlægsarbeiderne gaar til oprettelse av eget forbund for anlægsarbeiderne som industriforbund i tilslutning til Landsorganisaionen, med bibehold av kampkassen og administrationskassen, men sløifning av alt forsikringsvæsen.

Da disse spørsmål ikke kan realiseres paa en for medlemmene tilfredsstillende maate før forbundets landsmøte, vil konferansen henstille til de enkelte avdelinger inden anlægsgruppen at opta disse spørsmål til alvorlig drøftelse, saa anlægsarbeidernes uttalelse i saken kan foreligge samlet til forbundets landsmøte (20. april 1922).»

Komiteens flertalsforslag punkt 1, 2 og 4 vedtoges mot 1 stemme.

Ved alternativ votering mellem komiteens forslag punkt 3 og Rasmussens forslag vedtoges komiteens forslag med 41 mot 15 stemmer, som avgaves for Rasmussens forslag.

Resultatet av disse beslutninger vil først bli omtalt i næste aars beretning.

Bergverksarbeidernes gruppe.

Arbeidsforholdene inden denne industri maa sies at være betydelig forværret i 1921.

Arbeidsledigheten er blit større paa grund av innskærnkningen, og med arbeidsledighet følger ogsaa lønstrykkeri.

Straks voldgiftsdommen var avsagt i 1920 begynde indskrænkningene. Saaledes opsa Røros Kobberverk alle arbeidere paa 25 mand nær. Det samme gjorde Foldals Verk og Killingdals Gruber. Først paa aaret indstillet Røstvangens Gruber driften samtidig som der foretoges store indskrænkninger ved Løkkens Verk.

Bosmo gruber er helt nedlagt.

De arbeidere, som blev ledige ved disse indskrænkninger har for en stor del gaat ledige. Endel har faat litt nødsarbeide i sine respektive kommuner og andre har faat beskæftigelse særlig ved Sunnan—Grongbanen.

Det har været en almindelig opfatning blandt arbeiderne at grunden til denne store indskrænkning for det væsentlige skyldes opstruktion fra arbeidsgivernes side, og man kan vel ogsaa gaa ut fra at det er saa i enkelte tilfælder, men kan dog ikke se bort fra den depression som for tiden raader paa verdensmarkedet og den stilling vort bankvæsen befinder sig i.

Inden denne gruppe har der i aaret været 3 lønsbevægelser, nemlig ved Kjøli Gruber, Meløyvær Gruber i Senjen og ved Stordø Kisgruber.

Ved Meløyvær Gruber

begyndte konflikten den 26. april og paagik til 26. september.

Konfliktens aarsak var, at bedriften vilde reducere lønningene og i henhold til Landsorganisationens beslutning herom kunde det ikke tillates, at foreningen gik med herpaa. Imidlertid fandt foreningen at maatte hæve konflikten uten at faa fastsat mindsteløn og andre bestemmelser mot at den fik beholde den tidligere akkordpris.

Det har gjentagne ganger været stiftet forening ved denne bedrift, men den har gaat ind efter kort tids tilværelse, og man hadde ikke tro paa at den nuværende forening, som kun var nogen maaneder gammel, vilde kunne bestaa en slik prøve som en streik i 5 maaneder, men den bestod prøven med glans, ikke en eneste mand falt fra.

Stordø Gruber.

Grunden til konflikten ved Stordø Gruber er den samme som ved Meløyvær Gruber.

Bedriften krævet en større lønsreduktion som foreningen fandt at den ikke kunde gaa med paa. Arbeidet skulde oprindelg været nedlagt 21. mai, men arbeidsstansen indtraadte i forbindelse med storstreiken den 26. mai og paagik til 3. november.

Arbeiderne maatte gaa med paa en lønsreduktion av 25 øre pr. time. Der blev holdt flere forhandlings- og mæglingmøter ang. denne konflikt, men arbeiderne forkastet av gode grunde alle forslag, som blev fremsat til løsning av konflikten.

Efter at kredsmæglingmandens sidste forslag blev forkastet meddelte Arbeidsgiverforeningen, at den vilde erklære lockout ved de øvrige bergverk, hvis ikke arbeiderne vilde vedta dette forslag.

Saken blev forelagt sekretariatet, som fandt det utilraadelig at ta en lockout paa dette tidspunkt, for hvis Arbeidsgiverforeningen erklærte lockout i bergverksindustrien var Landsorganisationen tvungen til at gjøre mottræk og hvilken gruppe skulde man da si op?

Det besluttedes derfor paanyt at forelægge saken for arbeiderne, og da de fik kjendskap til den nye situation fandt de at maatte vedta forslaget. Ogsaa denne konflikt var ført paa en eksemplarisk maate, ikke et eneste frafald.

Kjøli Gruber.

Denne konflikt opstod i likhet med de forrige paa grund av at selskapet vilde reducere lønningene. Konflikten fortsætter ogsaa i begynnelsen av 1922.

Bjørkaasen Gruber.

Denne bedrift kom som bekjendt ikke med under voldgiftsdommen av 22. september 1920, idet arbeiderne fandt at de ikke vilde være med i en landsomfattende overenskomst.

Straks efter storstreiken stillet arbeiderne krav om at der skulde opprettes overenskomst, og i henhold hertil opsagdes pladsene til fratredelse 9. juli iaar.

Imidlertid viste det sig at arbeiderne tok opsigelsen tilbake og aksjonen blev saaledes indstillet.

Ferietvister.

Arbeidsgiverne har paa alle mulige maater forsøkt at undgaa at betale arbeiderne den ferie som de i henhold til voldgiftsdommen har krav paa. Der har derfor opstaat en række tvister om ferie. Endel har faat sin avgjørelse ved de store feriesaker og 2 har været indbragt for Arbeidsretten og hvis dom findes indtat andet sted i beretningen.

Yderligere verserer der 2 feriesaker for Arbeidsretten.

Skifferbruddene.

Arbeidet ved skifferbruddene har været strengt indskrænket, enkelte steder helt nedlagt.

Kristiansands Nikkelraffineringsverk.

Overenskomsten ved nikkelverkene utløp 1. juli og selskapet krævet en lønsreduktion av 40 øre pr. time. Under forhandlingene med selskapet blev man enig om en lønsreduktion av 25 øre pr. time. Selskapet opsa samtlige sine arbeidere sidst i december maaned til fratredelse 15. januar 1921.

Industrikomiteen

har bestaaet av de samme medlemmer som forrige aar, naar undtages at O. K. Sundt trak sig tilbake fra 1. december og i hans sted har 1. suppleanten John L. Moen rykket op. Komiteen har avholdt 3 møter samt et fællesmøte med industrikomiteen for anlægsgruppen.

Gruppesekretæren har været ute i forhandlinger og agitation i 184 dage. Han har herunder holdt 18. foredrag.

Medlemsbevægelsen.

Paa grund av den store innskærnkning ved bedriftene har ogsaa iaar medlemsantallet gaat sterkt tilbake. Det var saaledes ved utgangen av 1920 59 avdelinger med et medlemsantal av 2833. Ved utgangen av 1921 tallet gruppen 51 foreninger med et medlemsantal av 1642. Tilbagegangen er altsaa 8 foreninger og 1291 medlemmer.

Bygningsgruppen.

Virksomheten inden bygningsgruppen i det forløpne aar har været meget omfattende. I 1920 blev der avsagt voldgiftsdom i bygningsfagene. En række foreninger inden bygningsgruppen omfattedes av denne dom. Dommen varer til 31. mars 1922. Tiltrods herfor har de fleste foreninger inden bygningsgruppen, som ikke omfattes av dommen, hat tarifrevision. Det har været vanskelig at faa nogen nøiagtig opgave fra alle foreninger om hvilke resultater disse lønsbevægelser har bragt. For endel steder vedkommende blev tariffen prolongert et aar uforandret. Paa enkelte steder maatte arbeiderne gaa med paa lønsreduktion. Nedenfor findes en kort omtale over de lønsbevægelser som det har lykkedes at skaffe opplysninger om.

Med hensyn til medlemstallet i gruppen har det ikke været mulig at faa nogen nøiagtig opgave herover, men da medlemsantallet er gaat tilbake i forbundet er det klart, at der ogsaa har været tilbakegang inden bygningsgruppen. Industrikomiteen har bestaaet av de samme medlemmer som i 1920.

Gruppens sekretær Kr. Aune, fratraadte forbundet den 1. juli fra hvilket tidspunkt han begyndte som sekretær i Det norske Arbeiderparti. Da det var meningen at avholde landsmøte allerede paa høstparten 1921 besluttet forretningsutvalget efter indstilling fra Industrikomiteen, ikke at ansætte nogen ny sekretær. Gruppens arbeide er blitt utført av hovedkontoret. Forøvrig henvises til tabellene over lønsbevægelser.

Hønefos sten-, jord- og cementarbeidere.

Tariffen blev av arbeidsgiverne opsagt til utløp 1. mai. Der optoges stedlige forhandlinger, som blev resultatløse. Den 10. mai indkaldte kredsmæglingensmanden for Østlandet til mægling. Da imidlertid arbeidsgiverne krævet en betydelig lønsreduktion og arbeiderne paa sin side ikke kunde gaa med paa nedsættelse av lønnen, førte ikke mæglingen til noget resultat.

I midten av mai holdtes der forhandlingsmøte paa Hønefos, hvor Arbeidsmandsforbundet deltok. Man blev da enig om at prolongere overenskomsten uforandret til 1. mai 1922.

Larviks murarbeidere.

Tariffen blev av murmestrene opsagt til utløp 1. april. Ved forhandling blev man enig om at prolongere tariffen uforandret til 1. april 1922.

Larviks sten-, jord og cementarbeidere.

Tariffen blev av arbeidsgiverne opsagt til utløp 1. april. Ved forhandling blev man enig om at prolongere tariffen uforandret til 1. april 1922.

Sandefjord murarbeidere og sten-, jord- og cementarbeidere.

Tariffen blev av arbeidsgiverne opsagt til utløp 1. april. Efter endel forhandlinger blev man enig om at prolongere tariffen uforandret til 1. april 1922.

Harstad sten-, jord og cementarbeidere.

Den gjældende overenskomst blev av arbeidsgiverne opsagt til utløp 1. april. Senere er der ikke blitt opprettet ny overenskomst, men de gamle løns- og arbeidsvilkaar praktiseres.

Lillehammer bygningsarbeidere.

Den gjældende overenskomst er prolongert uforandret til 1. mai 1922.

Tønsberg sten-, jord- og cementarbeidere.

Overenskomsten blev av arbeidsgiverne opsagt til utløp 1. mai. Arbeidsgiverne krævet en lønsreduktion av 60 øre pr. time. Dette kunde ikke arbeiderne gaa med paa. Kredsmæglingensmanden for Østlandet indkaldte til mægling den 23. mai. Mæglingen blev resultatløs. Ved stedlige forhandlinger blev man enig om at prolongere overenskomsten uforandret til 1. mai 1922, dog saaledes at timelønnen som før var kr. 2.40 nedsatte til kr. 2.20. Der var arbeidsstans fra 26. mai til 22. juni.

Gjøvik sten-, jord og cementarbeidere.

Ved forhandling mellem mestrene og forbundet blev man enig om at prolongere tariffen uforandret til 1. mai 1922.

Drammens murarbeidere.

Overenskomsten blev av mestrene opsagt til utløp 1. mai. Der blev optat forhandlinger, men da enighet ikke kunde oppnaes indtraadte arbeidsstans 27. mai. Konflikten blev bilagt i midten av juni. Lønnen blev nedsat med 25. øre pr. time, ellers blev tariffen uforandret gjældende for 1 aar.

Aalesund sten- jord- og cementarbeidere.

Tariffen blev opsagt av mestrene. Ny overenskomst blev opprettet, gjældende til 1. mai 1922. Timelønnen nedsattes fra kr. 2.50 til kr. 2.20. Ellers blev tariffen uforandret. Der var ca. 3 ukers arbeidsstans.

Drammens sten-, jord- og cementarbeidere.

Tariffen blev opsagt av mestrene. Da man ikke ved forhandling kunde bli enig indtraadte arbeidsstans 26. mai. I juli blev man enig om ny tarif. Timelønnen som før var kr. 2.50 nedsattes til kr. 2.30. Ellers blev tariffen som før. Den gjælder til 1. mai 1922.

Kristiania kommunale bygningsarbeidere.

Overenskomsten for de kommunale bygningsarbeidere blev fra kommunens side opsagt til utløp 1. juli. Ved forhandling blev man enig om ny overenskomst gjældende til 1. april 1922. Overenskomsten falder i flugt med voldgiftsdommen i bygningsfagene.

Fredrikstad forenede Teglverker.

Tariffen blev av teglverkene opsagt til utløp 1. mai. Da man ikke kunde bli enig ved forhandling indtraadte arbeidsstans den 1. mai og varte til 13. juni, da konflikten blev bilagt. Akkordsatsene blev redusert med 15 pct.. Ellers blev overenskomsten stort set uforandret. Den gjælder til 1. mai 1922.

Elektro-kemisk og kemisk-teknisk industri.**Beretning for 1921.**

Aaret 1921 har endog i sterkere grad end det foregaaende været et prøvelsens aar for den alt overveiende del av arbeiderne inden den elektrokemiske industri, idet hele denne, naar undtages Norsk Hydros bedrifter og Høyanger Fabrikker som tilsammen under ordinær drift beskjeftiger ca. 1700 arbeidere, praktisk talt har været nedlagt og arbeiderne henvist til arbeidsledighet og delvis nødsarbeide.

Trods disse ekseptionelt daarlige arbeidsforhold og de følger som en langvarig arbeidsledighet medfører, har dog medlemmene stort set holdt fast ved sin organisation. Men det kan dog desværre ikke undgaaes under en saadan katastrofal arbeidsindskrænkning som tilfældet var dette aar, at organisationen arbeider meget tungt og at medlemstallet gaar noget tilbake.

Vi vil imidlertid haabe at denne krise som arbeidsgiverne har forsøkt at gjøre saa følsom som mulig for arbeiderne og deres organisationer ved i stor utstrækning i utrængsmaal at øke arbeidsledigheten med lønstrykkeri som maal, maa bidra til at arbeiderne mandjevnt slutter sig til sine organisationer, saa man gjennom dens styrke og indflydelse kan avverge de følger som en omfattende og langvarig arbeidsledighet kan føre med sig.

Driftsindskrænkninger med derav følgende arbeidsledighet og lønstrykkeri, har ogsaa gjort sig gjældende inden den kemisk tekniske industri, omend ikke i den utstrækning som ved de elektrokemiske bedrifter.

Den elektrokemiske gruppe omfattet ved aarsskiiftet 24 foreninger med ca. 1500 medlemmer, mens den kemisk tekniske gruppe paa samme tid omfattet 25 foreninger med et medlemsantal av ca. 2300, hvorav største del falder paa fyrstikfabrikkene og cementfabrikkene. Hertil kommer endel medlemmer som tilhører foreninger der omfattes av forskjellige arbeidsgrener og som gruppen derfor ikke har direkte forbindelse med.

Videre sorterer glasarbeiderne for tiden under en av de øvrige forbundssekertærer og er saaledes ikke regnet med her.

Industrikomitemøter.

Industrikomiteen som foruten sekretærene Kvale og Bjerkmann bestaar av Kristian Lien, Notodden, Kristian Rothaug, Kopperaaen, og Einar Presthus, Odda, har i aaret været indkaldt til 3 møter. 2 av disse avholdtes i anledning tariffbevægelsen og den stilling gruppen paa grund av de vanskelige arbeidsforhold da var oppe i.

Agitation.

Arbeidsledighetssituationen har ogsaa medført at nogen nævneværdig agitation ikke har kunnet bli drevet.

Lønsbevægelser.*Elektrokemiske gruppe.*

Overenskomsten av 1919 omfattende 13 virksomheter inden den elektrokemiske industri utløp efter at den var opsagt av arbeidsgiverne den 1. juni 1921.

Av disse 13 virksomheter var paa dette tidspunkt kun en i drift, nemlig Høyanger Aluminiumsfabrik. Ved de øvrige, som omfatter Hafslunds Karbidfabrik, Notodden Karbidfabrik, Kragerø Karbidfabrik, Porsgrund metallurgiske Fabrik, Vigeland Aluminiumsfabrik, Odda Karbid og Cyanamidfabrikker med sine 3 kalkbrud, Skaftun, Mosterhavn og Østborg samt Kopperaaen og Nustadfos smelteverker tilhørende Meraker Bruk, var driften indstillet for kortere eller længere tid siden. Odda Fabrikker med kalkbrud var saa godt som ikke i drift hele aaret 1921.

Under disse forhold var det naturligvis vanskelig at opta forhandlinger om revision av overenskomsten paa den tid som det i henhold til denne skulde være skedd.

Vi skrev imidlertid den 11. juli 1921 til den Elektrokemiske Arbeidsgiverforening med anmodning om at der snaarest maatte bli optat forhandling.

Som svar herpaa mottok vi et par dage senere en skrivelse fra Arbeidsgiverforeningen, hvori den meddelte at forholdene inden den elektrokemiske industri var av den beskaffenhet, at det vilde være vanskelig at faa istandbragt ny overenskomst paa det daværende tidspunkt, hvorfor forhandlingene foresloges utsat indtil situationen var avklaret noget.

Før vi tok stilling til en saadan utsættelse av forhandlingene fandt vi at maatte konferere med industrikomiteen herom og denne blev derfor indkaldt til en konferanse.

Industrikomiteen sammen med gruppens sekretær og forbundets formand samt repræsentanter for de øvrige interesserte forbund var derefter samlet til møte, hvor spørsmålet om utsættelse av forhandlingene indtil videre blev drøftet.

Man blev herunder enig om at anmode Arbeidsgiverforeningen om at et møte maatte bli avholdt, hvor man sammen kunde drøfte saken nærmere.

Den 29. juli blev saadan konferanse avholdt, og blev det herunder besluttet at forhandlinger om ny overenskomst blir at utsætte indtil videre. Protokollen fra dette møte hitsættes forøvrig i sin helhet.

Den 29. juli blev avholdt en konferanse i anledning spørsmålet om optagelse av forhandlinger i den *elektrokemiske industri*.

Tilstede var:

For Arbeidernes faglige Landsorganisation hr. Halvard Olsen.
 For Norsk Arbeidsmandsforbund d'hr. sekr. Bjerkmann og Lien.
 For Norsk Jern- og Metalarbeiderforbund hr. Halvard Olsen.
 For Norsk Træarbeiderforbund hr. Haakestad.
 For Norsk Elektrikerforbund hr. Haugen.
 For Norsk Murerforbund hr. Dahlstrøm.

For Norsk Arbeidsgiverforening, Elektrokemiske Arbeidsgiverforening og bedriftene: d'hr. direktør Høy, direktør Rosengren, ingeniør Pedersen, ingeniør Andvik, ingeniør Steen, direktør Tharaldsen og kontorchef Gløersen.

Arbeidsgivernes representanter anførte under henvisning til sin skrivelse av 14. juli d. a. til Norsk Arbeidsmandsforbund, hvorav avskrift samtidig blev tilstillet saavel Landsorganisationen som samtlige interesserte fagforbund, at man ansaa det for heldigste for begge parter at utsætte spørsmålet om forhandlinger om nye overenskomster endnu i nogen tid, hvis man skulde ha utsigt til at opnaa et godt resultat. Saken var nemlig den, at man antok, at muligheten for at bli enig i høi grad avhang av, at man kom til mer klarhet angaaende forskjellige forhold, som er ganske avgjørende for den industri, det her gjælder. Av saadanne forhold kunde man nævne spørsmålet om tilførelse av raastoffer (kulsituationen), avsetningsmulighetene og økonomiske forhold, hvor situationen i øieblikket var paa det uvisse, men hvor man haabet paa mer klarhet i den nærmeste fremtid.

Arbeidernes representanter oplyste, at de gjerne hadde ønsket en konferanse for at bringe paa det rene, om det ikke var saa, at en ordning av tariffspørsmålet vilde medføre en øket igangsettelse av bedriftene. Isaafald var deres mening, at man pligtet hurtigst mulig at faa forhandlinger optat og nye overenskomster avsluttet.

Videre hadde man ønsket at bringe paa det rene, hvorvidt det var meningen at forandre løns- og arbeidsvilkaarene for de igangværende bedrifter og de bedrifter, som har anledning til at opta driften, efter at tariffavtalene var utløpet pr. 1. juli.

Arbeidsgivernes representanter uttalte, at forsaavidt optagelse av forhandlinger nu maatte ansees at kunne istandbringe enighet mellom partene og tjene til en optagelse av driften eller utvidelse av denne, maatte arbeidsgiverne være enig i, at man hurtigst mulig paabegyndte forhandlinger.

Men paa forespørsel til samtlige bedrifter hadde disse svaret, at det for tiden ingensomhelst betydning vilde ha for igangsettelse eller utvidelse, om man fik avsluttet nye tariffavtaler, idet driftsforholdene som nævnt er helt avhengig av andre forhold, som man ikke har oversikt over, og hvorover man ikke er herre. Videre var arbeidsgiverne bange for at en optagelse av forhandlinger nu saa langt fra var egnet til at bedre forholdene, men tvertimot kunde befryktes at ville forværre stillingen i industrien, nemlig hvis man paa grund av de usikre forhold ikke skulde kunne komme til enighet og der saa indtraadte konflikt. Videre erklærte ar-

beidsgivernes representanter, at det ikke var deres hensigt at foreta nogen forandring i de tidligere overenskomsters bestemmelser, før man hadde været i forhandlinger, og det hadde vist sig at man ikke hadde kunnet bli enig. Forholdet vilde da bli det, at de gamle overenskomster fremdeles fortsætter at gjælde, indtil enten nye overenskomster er avsluttet eller forhandlinger om saadanne er avbrutt uten resultat.

Under hensyn til foranstaaende enedes partene om at se tiden an noget og utsætte forhandlingene indtil videre, idet begge parter selvsagt staa frit med hensyn til naarsomhelst at forlange forhandlinger optat.

Partene bemyndiget de herrer Halvard Olsen, Bjerkmann, Presthus, Rothaug og Lien paa den ene side og Rosengreen, Pedersen og Gløersen paa den anden side til at opsætte og underskrive nærværende protokol.

*Halvard Olsen. Einar Presthus. I. Bjerkmann. Kristian Lien.
 Kristian Rothaug. Th. Pedersen. H. Ad. Gløersen. M. Rosengreen.*

Den 10. oktober mottok vi saa skrivelse fra den Elektrokemiske Arbeidsgiverforening, hvori den anmoder om at forhandlingene angaaende ordningen av omhandlede overenskomstforhold maatte bli optat snaarest og at det første møte i sakens anledning blev avholdt 17. oktober.

Den 21. oktober blev det første forhandlingsmøte avholdt, hvortil møtte representanter for Landsorganisationen og de i overenskomsten interesserte forbund samt industrikomiteens 3 medlemmer.

Efter en række møter blev partene enige om et forslag til ny overenskomst, som blev at forelægge for de respektive avdelinger.

Forslaget indeholdt blandt andet bestemmelse om en reduktion i de tidligere lønninger med 12 til 16 pct. Videre at det ved Odda Fabrikker tidligere som en midlertidig ordning oppebaarne familietillæg skulde bortfalde.

Dette forslag viste sig efterat avstemning i avdelingene var foretat at være forkastet.

Arbeidsgiverne gik derefter til den uhørte og efter vor mening ulovlige handling ved opslag at kundgjøre for arbeiderne, at de fremtidige løns- og arbeidsvilkaar fastsættes i overensstemmelse med det av arbeiderne før forkastede forslag.

Dette skulde træ ikraft den 28. december og de arbeidere, som ikke vilde godta dette, maatte si op sine pladser til fratredelse samme dato.

Denne manøvre fra arbeidsgivernes side faldt som rimelig kunde være ikke heldig ut for disse, idet arbeiderne trods den vanskelige stilling de var i paa grund av arbeidsledighet, ikke lot sig by denslags overgrep paa organisationen.

Riksmæglingsmanden, som hadde mottat rapport om konflikten, nedla straks forbud mot arbeidsstans og sammenkaldte partene til møte den 7. december.

Det første resultat av mæglingen var at arbeidsgiverne maatte ta tilbake sine kundgjørelsesplakater, som var opsat i fabrikkene, hvorefter mæglingen fortsattes i flere møter.

Det spørsmål som viste sig at være et av de vanskeligste at opnaa enighet om var en forandring i arbeidsordningen ved Høyanger Fabrikker.

Mæglingssmanden, hr. assessor Stabel, og hr. Teigen samt repræsentant for Landsorganisationen reiste i den anledning til Høyanger for at undersøke disse forhold paa stedet.

Under disses ophold der blev dette spørsmål ordnet saaledes at det blev tiltraadt av begge parter.

I denne tid som disse undersøkelser paagik i Høyanger var mæglingen utsat og optoges siden efter at mæglingssmanden var vendt tilbake derfra den 22 december.

I dette møte fremla mæglingssmanden sit forslag.

Dette forslag omfattet ikke Odda-fabrikkerne med kalkbrud, idet partene under mæglingen blev enige om at holde disse utenfor overenskomsten, da selskapet paa daværende tidspunkt hadde besluttet at likvidere.

I betragtning av at spørsmålet om omlægning av arbeidsforholdene ved Høyanger Fabrikker blev tilfredsstillende ordnet, og at lønsreduktionen ifølge mæglingssforslaget skulde ske paa den maate, at endel av denne først skulde træ ikraft fra den 1. april 1922 var resultatet en forbedring av det tidligere fremkomne forhandlingsforslag.

Mæglingssforslaget viste sig derfor, efter at være forelagt til avstemning i avdelingene, at være vedtat.

Man hadde nærret haab om at ordningen av overenskomstforholdet i denne industri vilde ha bragt en øket virksomhet ved disse bedrifter, men det viser sig desværre at dette i ethvertfald endnu ikke er skedd i nogen nævneværdig grad.

Der gaar derfor endnu en meget stor kontingent av arbeidere inden denne industri uten arbeide.

Foruten foranstaaende bedrifter er der ogsaa inden samme industri, hvor arbeidsgiverne har sagt op overenskomsten med lønsreduktion for øie, forhandlet for følgende bedrifter:

Arendal Smelteverk, Eydehavn.

Fiskaa Verk, Kristiansand S.

A/S Norsk Nitrid, Eydehavn, samt Sundløkkens Smelteverk, Sarpsborg.

Forhandlingene for disse bedrifter har medført en reduktion som utgjør fra 12 til 17 pct.

Kemisk-tekniske bedrifter.

Gjennem en række forhandlings- og mæglingssmøter er der truffet avgjørelser om lønsforholdet ved følgende bedrifter:

Cementfabrikken Norge, Lier.

Kristiania Portland Cementfabrik, Slemmestad.

Dalen Portland Cementfabrik, Brevik.

Fyrstikfabrikkene Grønvold, Agnæs, Bryn og Halden.

Lysaker kemiske Fabrik.

A/S Titan Co., Fredrikstad.

Porsgrund Porcelænsfabrik.

Norsk teknisk Porcelænsfabrik, Fredrikstad.

Norsk Svovelsyrefabrik, Hurum.

Nitedals Krudtverk.

Gummifabrikken National, Kristiania.

Græsvik kemiske Fabrik.

Kristiania Bly- og Zinkhvidtfabrik, Bryn.

Apotekernes Laboratorium, Kristiania.

Forhandlingene for ovennævnte bedrifter omfattet vel 2300 arbeidere, hvorav 1726 organiserte, og lønsreduktionen som desværre maatte godtages utgjør fra 10 til 15 pct.

En nærmere utarbeidet tabel med oversigt over resultatet for de enkelte bedrifter vil sees av forbundets samlede beretning under avsnittet lønsbevægelser.

Det er meget beklagelig at maatte fremlægge en beretning, hvor resultatet viser en forringelse i lønsvilkaarene, men under et industrielt sammenbrud som det vi oplevet 1921 kan dog dette allikevel forklares, og haaber vi at 1922 maa bli et bedre aar for vore medlemmer.

Glasindustrien.

Arbeidsforholdene inden denne industri har været præget av usikkerhet paa grund av den sterke utenlandske konkurransen.

Denne har bl. a. ført til at Larviks Glasverk, som var det største i sit slags her i landet, er helt nedlagt og vel neppe vil komme i drift mer. Desuten har der ved de øvrige glasverker været periodevis stans og indskrænkning. Drammens Glasverk har saaledes staat i 9 maaneder av 1921 og ved Høvik Glasverk har det siden vaaren været drevet med halvt mandskap.

Industrikomiteen

har i de senere aar bestaaet av Anders Larsen, Hadeland, der indtil juni 1921 fungerte som gruppens formand, samt Henry Hageman, Moss, og Erik Fagerlund, Drammen. Da der ved forskjellige anledninger var uttalt misnøie med formandens dispositioner, særlig hans forhold til storstreiken, anmodet han om at forholdet blev gjort til gjenstand for behandling paa en generalforsamling, som avholdtes den 13. juni.

Paa dette møte anmodet de øvrige repræsentanter fra glasverkene Larsen om at nedlægge sit hverv, hvilket han efterkom. Generalforsamlingen anmodet derefter Rich. Hansen om at fungere som gruppens formand og sekretær indtil landsmøtet, hvilket han erklærte sig villig til.

Lønsbevægelsen.

Ved de to igangværende flaskeglasverker blev lønningene fastsat ved voldgiftsdom i 1920 gjældende til 1. april 1922. Som følge herav var der ikke anledning for nogen av partene til at foreta nogen forandring.

Ved Christiania Glasmagasins glasverker løp derimot overenskomsten ut den 1. juni og blev opsagt av Glasmagasinet. For Drammens Glasverk hadde dette ingen betydning, da denne bedrift allerede hadde indstillet den 15. februar. For de to andre verker, Hadeland og Høvik, førte imidlertid denne opsigelse til den længste konflikt, som hittil har forekommet inden denne industri hertillands.

Konflikten begyndte med storstreiken den 26. mai og varte til den 8. november.

Storstreiken kom beleilig for Glasmagasinet, som sat inde med store lagre og saaledes kunde stille sine betingelser før det atter satte igang. Disse betingelser var, at arbeiderne skulde gaa med paa 20 pct. lønsreduktion samt frafalde ferien for 1921. Resultatet blev ogsaa, at arbeiderne maatte gaa med paa lønsreduktionen, men opnaadde at tvinge verket til at gaa med paa feriegodtgjørelse til alle som blev gjenindtat efter streiken.

Verket kunde dog ikke sætte igang med fuld drift, men der blev truffet en ordning mellem verket og arbeiderne, som gik ut paa at alle arbeidere i hytten og sliperiet skulde dele det arbeide som var ved at de arbeidet andenhver uke.

Tvist om mindsteløn.

Ved Hadeland og Høvik glasverker har man i overenskomsten en bestemmelse om, at akkordarbeiderne skal være garantert sin timeløn ifald de enten paa grund av manglende mandskap eller andre aarsaker, som ikke kan lægges arbeiderne tillast, ikke kan opnaa denne.

Ved Høvik Glasverk opstod der tvist om forstaaelsen av denne bestemmelse, idet verket negtet at betale endel arbeidere sin timeløn, da de paa grund av daarlig glas ikke klarte at tjene den paa akkorden.

Forbundet anla derfor arbeidsretssak mot verket og fik arbeidsrettens medhold i sin opfatning av forholdet.

Næringsmiddelindustrien.

Aaret 1921 stod for denne gruppe som for de fleste andre i nedgangens tegn, hvad tilslutningen til organisationen angaar. Saaledes er flere av de foreninger, som det i 1920 lykkedes at faa stiftet, atter opløst. Grundene hertil er flere. Først og fremst arbeidsløsheten som særlig inden hermetikindustrien har gjort sig sterkt gjældende. Haugesund, Sunde, Fredrikstad, Kristiansand og Sandnes ligger denne industri helt nede og har hat tilfølge at vore avdelinger inden gruppen paa disse steder er nedlagt. Det samme er tilfælde med vor avdeling ved Levanger Melkefabrik, der ogsaa har maattet nedlægge driften.

I de øvrige byer, hvor der endnu er nogen drift av hermetikfabrikker er denne saa minimal og ustabil, at det kun er en ringe brøkdel av den normale arbeidsstyrke som er i beskæftigelse.

I de øvrige byer, hvor der endnu er nogen drift av hermetikfabrikker arbeidsforholdene været nogenlunde normale. Naar det tiltrods herfor ogsaa er tilbakegang indenfor disse brancher baade hvad avdelings- og medlemsantal angaar, skyldes det for en stor del den høie kontingent som har været nødvendig til understøttelse av de arbeidsløse, men som de nye og ubefæstede medlemmer ikke har kunnet indse berettigelsen av.

En anden medvirkende aarsak var storstreiken og særlig dens avslutning, som gav anledning til mange trakasserier fra arbeidsgivernes side og bevirket at flere foreninger opløstes og andre blev tilføiet et knæk som det vil ta tid at forvinde. Av foreninger inden næringsmiddelindustrien,

som av denne aarsak er bli nedlagt, kan nævnes møllearbeidernes i Larvik, Vaksdal og Kristiansand samt Bryggeriarbeidernes Forening i Stavanger og Margarinarbeidernes Forening i Kristiania.

Ialt har gruppen ved disse samvirkende aarsaker mistet 12 foreninger i 1921.

Ved aarets utgang tallet gruppen rundt regnet 3000 medlemmer i 35 avdelinger, hvorav endel er blandede foreninger. I motsætning til tidligere aar er dog ikke her glasarbeiderne medregnet i gruppen, idet denne gruppe vil bli omtalt i et særskilt avsnit.

Industrikomiteen

avholdt møte den 16. april for at drøfte situationen under aarets tariffrevisjoner, særlig med henblik paa hermetikindustrien, hvis overenskomster utløp den 1. mai.

Tilstede var foruten gruppens sekretær de da gjenværende medlemmer av komiteen, d'hr. K. M. Gundersen og Karl Evensen. Istedetfor Peder Sand, som da var syk, indkaldtes C. Strøm, som dengang opholdt sig i Kristiania som forhandler for hermetikarbeiderne i Stavanger. Senere har Karl Evensen og Peder Sand gaat ut av forbundet og kan saaledes ikke fortsætte som medlemmer av industrikomiteen.

Lønsbevægelsen.

Som det vil sees av tabellene har der inden denne industri ikke været nogen stor virksomhet paa lønsbevægelsens omraade. Aarsaken hertil er, at store grupper som bryggeriarbeiderne og møllearbeiderne fik sine arbeidsvilkaar fastsat ved voldgiftsdom i 1920 gjældende til 1. mai 1922.

For de øvrige brancher indenfor gruppen blev dog tariffene opsagt av arbeidsgiverne.

De første som stod for tur var *hermetikfabrikkene*, hvor tariffen utløp 1. mai. Under forhandlingene tilbød arbeidernes forhandlere at prolongere den tidligere overenskomst, mens derimot arbeidsgiverne fremkom med et forslag, der tok sigte paa en sterk reduktion av lønningene.

Da dette forslag blev forkastet av arbeiderne, blev det hele stillet i bero, antagelig fordi baade arbeidere og arbeidsgivere ikke fandt det nødvendig at sætte noget ind paa at faa nogen ny overenskomst saa længe arbeidstrafikken i denne industri ligger nede.

Siden har det været arbeidet i sæsonen med sterk indskrænkning uten overenskomst. I Bergen og Trondhjem har det dog lykkedes arbeiderne at holde lønsnivaet oppe paa den tidligere høide, mens det derimot i Stavanger har lykkes endel av fabrikkene at trykke lønningene ned.

Ved *Østlandske Blikemballagefabrik* blev ogsaa overenskomsten opsagt av arbeidsgiverne uten at der senere er bli opprettet nogen ny. Arbeidsforholdene ved denne bedrift har ogsaa været meget ustabile.

De norske Melkefabrikker opsa overenskomsten til 1. juli. Her blev der ført langvarige forhandlinger, der sluttelig førte til overenskomst mellem partene.

Ved *gjærfabrikkerne* blev der ogsaa ved forhandling oprettet ny overenskomst, men istedetfor at den tidligere overenskomst omfattet fabrikkerne i Kristiania, Moss, Drammen og Porsgrund, kom den nye kun til at omfatte fabrikken i Kristiania, der nu er utvidet. Fabrikken i Moss er nedlagt og fabrikken i Porsgrund var stanset for omlægning til en ny produktionsmetode. Ved fabrikken i Drammen, som var den mindste, var organisationen opløst.

Chokolade- og sukkervarefabrikkerne i Kristiania samt chokoladefabrikken «Nidar» i Trondhjem var ogsaa gjenstand for tarifrevision. Her løp overenskomstene ut den 1. august og fornyedes med en mindre reduktion i lønningene til 1. september 1922.

Streiker og lockouter.

Ved Bodø Bryggeri opstod der i midten av mai konflikt derved at bryggeriet uten videre nedsatte lønningene. Arbeiderne, som gjennom Bodø Arbeidsmandsforening gjorde innsigelse herimot, blev betydet at hvis de ikke vilde gaa med paa de nye satser, som bryggeriet hadde fastsat, saa kunde de gaa. Konflikten paagik til utgangen av september, da den maatte haves uten resultat. Bryggeriet hadde under konflikten faat tilstrækkelig mandskap av streikbrytere.

Stavanger Smørfabrik.

De organiserte arbeidere ved denne bedrift blev ved avslutningen av storstreiken lockoutet, hvorfor det stedlige styre og samorganisationen i Stavanger besluttet at blokere bedriften. Trøds blokaden fik dog fabrikken tilstrækkelig med uorganiserte arbeidere, saa den kunde holdes igang.

Tvister

Av dem har der været mange i aarets løp, særlig angaaende feriebestemmelsene. De fleste tvister er blit ordnet ved forhandling, andre har det været nødvendig at indbringe for arbeidsretten.

Følgende bedrifter inden gruppen er i 1921 indstevnet for arbeidsretten for brud paa tariffavtale:

Lindaas & Eides Dropsfabrik, Kristiania.

Neptun Sildoljefabrik, Melbo.

Nordlands Kraftfoderfabrikker, Bodø.

Ved aarets utgang var kun den førstnævnte sak paadømt i arbeidsretten.

Nævnte bedrift hadde i dette tilfælde nedsat ukelønnen for arbeiderne og paaberopt sig at den hadde avtalt dette med sine egne arbeidere. Forbundet hævdede overfor dette at fabrikken ingen ret hadde til at træffe saadan avtale med sine arbeidere, da det var organisationen som var part i tariffavtalen og ikke de enkelte arbeidere. Arbeidsretten gav forbundet ret i sin opfatning og dømte fabrikken til at efterbetale arbeiderne hvad de hadde faat forlitet utbetalt.

Voldgift.

Ved Frydenlunds Bryggeri opstod der tvist om akkordbetalingen for kvindernes arbeide med skyldning, tapping og korkning. Bryggeriet hadde i løpet av vinteren anskaffet nyt maskineri, hvorved produktionen var øket og kvindernes antal formindsket. Bryggeriet gjorde derfor krav paa at den tariffmæssige akkordpris skulde revideres, saa fortjenesten kom til at bli den samme som før.

Under forhandlingene herom kom man ikke til enighet om akkordprisen, hvorfor saken i henhold til overenskomstens bestemmelser blev avgjort ved voldgiftsret som avholdtes den 26. april.

Som medlemmer av voldgiftsretten opnævntes fra forbundets side K. M. Gundersen og Thorleif Johansen og fra Arbeidsgiverforeningen bryggerimestrene Kristiansen og Ivan, som opmand fungerte advokat J. M. Lund.

For forbundet møtte Rich. Hansen og for Arbeidsgiverforeningen advokat Johansen.

Voldgiftsrettens flertal — Arbeidsgiverforeningens repræsentanter og opmanden — fastsatte en reduktion i akkordprisen fra kr. 1.15 til kr. 1.00 pr. 100 flasker.

Bryggeriets paastand gik ut paa kr. 0.87 pr. 100 flasker.

Tekstilgruppen.

Virksomheten inden gruppen har i 1921 været likesaa stor og omfangsrik som i 1920.

Alle overenskomster blev opsagt av arbeidsgiverne til revision. Dette er saavidt vi vet første gang arbeidsgiverne har opsagt overenskomsten for denne industris arbeidere.

Med hensyn til resultatet av revisionen maa dette sies at ha været forfærdelig daarlig for arbeiderne, idet de forslag som blev vedtat jo betegner et meget stort nedslag i de lønninger som blev fastsat i 1920.

Nedslaget dreier sig gjennemsnitlig alle arbeidere tat under et til kr. 728.66 pr. aar. Dette vil si et meget stort beløp naar det dreier sig om ca. 4500 arbeidere.

Vi skal senere i beretningen gi en oversigt over de førte forhandlinger i anledning revisionen av overenskomsten.

Gruppestyret.

Gruppestyret har for 1921 bestaaet av de samme som i 1920. Gruppestyret har i 1921 været sammenkaldt til 10 møter, hvor 18 saker er behandlet.

Medlemsbevægelsen.

Ved utgangen av 1920 bestod gruppen av 42 avdelinger med et medlemsantal av ca. 3400. I aaret 1921 er nedlagt 10 avdelinger. Gruppen bestaar nu av 32 avdelinger med et medlemsantal av ca. 2000.

Sekretæren har i 1921 deltatt i 44 agitationsmøter og holdt foredrag for 2270 tilhørere. Har deltatt i 14 forhandlinger, 12 møter med arbeiderne

angaende tvistespoersmaal og tariffer, 78 reisedage, 12 mæglingsmøter, 23 utvalgsmøter, 8 hovedstyremøter, samt repræsentert forbundet paa Svensk Tekstilarbetareförbundets kongres.

Lønsbevægelser og tvister.

Stigens Uldvarefabrik.

Som i beretningen for 1920 nævnt paagik streiken ved denne bedrift ved aarets utløp og fortsatte utover 1921. Efter storstreikens avblaasning synes det som om foreningen har gaat ind, idet ingen besked er kommet fra foreningen om noget angaaende bedriften eller konflikten. Efter senere meddelelse er foreningen nedlagt og saken maa derfor ansees som bortfaldt.

Bergens Klædesfabrik, Jaquardvæveriet og Skandinavisk Aktie Tyllgarnfabrik, Bergen.

Ved disse bedrifter fremsattes som bekjendt i 1920 krav om de samme løns- og arbeidsforhold som for den øvrige tekstilindustri i landet. Imidlertid blev ikke disse krav fremmet paa grund av de elendige arbeidsforhold som indtraadte i denne industri høsten 1920 og som har fortsat utover aaret 1921. Og i 1921 indtraadte jo ogsaa den ting at ved revisionen av overenskomstene blev det jo et betragtelig nedslag i lønningene, og da at gaa til at fremme krav om nogen forhøielse for disse bedrifter var jo umulig, da ogsaa organisationsforholdene blev elendige.

Tvist ang. ferie.

Denne sak omfattet følgende bedrifter: Haldens Bomuldsspinderi og Væveri A/S, A/S Pettersen og Dekkes Tricotagefabrik, Solheims Fabrikker, Dale Fabrikker og Samnanger Uldvarefabrik.

Denne tvist blev søkt indbragt for arbeidsretten i 1920, men paa grund av de vanskeligheter som opstod ved vore overenskomstforhold med Arbeidsgiverforeningen, kunde denne sak ikke fremmes før det mellem Arbeidsgiverforeningen og forbundet var kommet til en ordning.

Straks over nytaar 1921, da man var kommet til en ordning med Arbeidsgiverforeningen, blev saken optat ved Arbeidsretten. Og den 9. april blev følgende dom avsagt:

Haldens Bomuldsspinderi og Væveri A/S friindes for Norsk Arbeidsmandsforbunds tiltale i saken. A/S Pettersen og Dekkes Tricotagefabrik, Dale Fabrikker, Solheims Fabrikker og Samnanger Uldvarefabrik tilpligtes at gi en tillægsferie paa en uke eller at utbetale en ukers feriepenger til alle arbeidere ved nævnte bedrifter som den 18. august 1920 eller senere opfyldte betingelsene efter voldgiftsdommen i bygningsfagene av 16. juli 1920 for ferieret i 1920.

Denne dom fandt Arbeidsgiverforeningen var avsagt paa feilagtige præmisses og den 23. april 1921 oversendte Arbeidsgiverforeningen arbeidsretten følgende skrivelse:

Norsk Arbeidsgiverforening.
Centralstyret.

Til arbeidsretten,

Kristiania.

Ad arbeidsretssak nr. 36 1920: Norsk Arbeidsmandsforbund mot Norsk Arbeidsgiverforening, Tekstiltabrikkenes Landssammenslutning og en række tekstiltfabrikker.

Ved den dom som blev avsagt 9. april d. a. blev resultatet dette, at Haldens Bomuldsspinderi og Væveri blev frifundet, mens de øvrige tekstiltfabrikker blev tilpligtet at gi en tillægsferie paa en uke eller at utbetale en ukers feriegodtgjørelse til de arbeidere, som den 18. august 1920 eller senere opfyldte betingelsene efter voldgiftsdommene i bygningsfagene for ferieret i 1920.

Av præmissene seer at grunden til at Haldens Bomuldsspinderi og Væveri blev frifundet var denne, at bedriften hadde git ferie i henhold til dagjældende tarif i sidste uke av juni, og paa samme maate vilde de gi ferie i 1921 efter nu-gjældende tarif.

For de andre saksøkte bedrifter — sies det i domspræmissene — kan denne betragtning ikke komme til anvendelse, idet disse efter det oplyste først gav ferie efter utløpet av den tidligere tarif (i løpet av juli 1920), altsaa paa en tid da der ingen tarifmæssig ordning forelaa.

Denne anførsel synes os at gjøre dommen uklar. Det blev oplyst for arbeidsretten og meget sterkt fremholdt fra vor side, at den ferie tekstiltfabrikkene gav i de første dage av juli skedde i henhold til den tarif der efter sin ordlyd utløp 1. juli, men som var prolongert som følge av riksmæglingsmandens forbud mot arbeidsstans og den derpaa følgende mægling dels for mæglingsmyndighetene og dels ved forhandlinger mellem organisationene.

Vi har forstaat mæglingslovens § 6 post 3 derhen, at de tarifmæssige vilkaar gjælder saa længe en mægling paagaar og saa længe en arbeidsstans vilde være ulovlig. Vi har gaat ut fra, at denne bestemmelse maatte gjælde ogsaa i nærværende tilfælde. Vi er ikke klar over om arbeidsretten paa dette punkt er av en anden opfatning, og om man mener at denne lovbestemmelse ikke kommer til anvendelse paa forholdet vedrørende tekstiltfabrikkene.

Noget tidligere i domspræmissene, side 4, sees imidlertid arbeidsretten at ha nævnt ogsaa den tidligere tarif og at ha været paa det rene med, at den ferie der blev git i juli fandt sted i henhold til denne tarif.

Under henvisning til arbeidstvistlovens § 25 post 3 tør vi henstille, at retten uttaler sig om hvilken rolle denne uklarhet i præmissene har spillet, og eventuelt foretar den rettelse som maatte findes paakrævet baade med hensyn til dommens præmisses og dens konklusion.

Underskrift.

Denne skrivelse oversendte arbeidsretten til advokat E. Stang til imøtegaelse.

Følgende uttalelse avgaves:

Arbeidsretten,

Kristiania.

Ad tekstilsaken.

I anledning av Norsk Arbeidsgiverforenings skrivelse av 23. april d. a. skal jeg tillate mig at bemerke:

Jeg kan ikke finde at dommen er ufuldstændig eller uklar, og at den derfor skal kunne forandres i henhold til arbeidstvistlovens § 25, 3. Dommen gir en klar fremstilling av rettens standpunkt, og avgjør fuldstændig de forelagte tvistigheter. At Arbeidsgiverforeningen synes saken burde faat et andet utfald, kan ikke foranledige gjenoptagelse.

En tarifoverenskomst er ikke gjældende længer end til den dag den utløper. Fra den dag eksisterer ingen overenskomst, medmindre andet uttrykkelig er fastsat ved lov eller overenskomst. Ifølge arbeidstvistlovens § 6 skal, i tilfælde av ulovlig arbeidsstans, de arbeids- og lønningsvilkaar staa ved magt som gjaldt

ved tvistens utbrud. Ifølge lov av 4. april 1919 § 1 angaaende tvungen voldgift i arbeidstvister, skal de arbeids- og lønningsvilkaar som gjaldt ved tvistens utbrud staa ved magt, indtil voldgiftsdom er avsagt. Dette gjælder kun hvor kongen har forbudt arbeidsstans og henvist til tvungen voldgift. Andre tilfælder hvor den gamle tarifoverenskomst blir staaende ved magt kjender jeg ikke. Lovreglene om mægling (arbeidstvistlovens 3. kap.) har ingen saadan bestemmelse. Men disse spørsmål behøver arbeidsretten ikke at uttale sig om, før der foreligger en tvist som indbringes for retten.

Underskrift.

Dette tilsvaret blev da oversendt Arbeidsgiverforeningen som i gjen-svar av 12. mai uttaler følgende:

Til arbeidsretten,

Kristiania.

Ad arbeidsretssak vedrørende tekstilfabrikkene.

Vi har hat anledning til at giennemse advokat Stangs bemerkninger av 27. april, hvorved han yderligere fastslår den dissens, der er tilstede mellem ham og os med hensyn til forstaaelsen av mæglingslovens § 6 post 3.

Efter lovens § 6 post 2 maa arbeidsstans ikke finde sted, saalænge en mægling paagaar, og efter samme paragrafs post 3 skal de gamle tarifvilkaar være gjældende *saalænge* en arbeidsstans er ulovlig.

Disse bestemmelser har altid været opfattet og praktisert derhen, at de tariffmæssige vilkaar er gjældende saalænge en mægling paagaar. Det var i nærværende tilfælde regulær mægling for riksmæglingsmanden med forutgaaende forbud mot arbeidsstans.

Vi tror ikke det har været rettens mening ved den fremkomne bemerkning i dommen at træffe en avgjørelse i motsat retning, en avgjørelse, som vilde faa betydelige konsekvenser for forholdene under forhandlinger og mæglinger. Det er derfor vi har fundet dommen uklar og anmodet om rettens nærmere uttalelse. Rettens ræsonnement for Haldens Bomuldsspinderi skulde efter vor opfatning ha ført til nøiagtig det samme resultat for de øvrige bedrifter.

Underskrift.

Paa denne opfordring fra Arbeidsgiverforeningen til arbeidsretten har den sidste i møte den 31. mai sendt Arbeidsgiverforeningen følgende skrivelse:

Norsk Arbeidsmandsforbund

mot

Norsk Arbeidsgiverforening, Tekstilfabrikkenes Landssammenslutning og endel bedrifter i tekstilindustrien.

Formanden fremla:

6) Skr. 23. april 1921 fra Norsk Arbeidsgiverforening til arbeidsretten.

7) Do. 27. april 1921 fra advokat Emil Stang til do.

8) Do. 12. mai fra Norsk Arbeidsgiverforening til do.

Retten raadslog i anledning av den fra Norsk Arbeidsgiverforening fremkomne anmodning og besluttet at besvare samme saaledes:

Efter rettens flertals opfatning har bestemmelsen i lov om arbeidstvister § 6 nr. 3 ingen betydning for den i dommen trufne avgjørelse. Flertallet antar derfor at der ikke er nogen føie til at foreta nogen rettelse i dommen, hverken i præmissene eller konklusjonen.

Mindretallet, Heyerdahl og Stammes, bemerker, at de efter sin avgjørelse med hensyn til sakens realitet ikke har nogen grund til at uttale sig om det i Norsk Arbeidsgiverforenings skrivelse av 23. april 1921 reiste spørsmål.

Efter denne avgjørelse utbetalte de 4 bedrifter feriegodtgjørelsen. Men det hadde ogsaa den fordel at ved en bedrift hvor det samme krav opkom noget senere blev dette ogsaa ordnet i henhold til dommen.

En anden sak som vi ogsaa tror dommen hadde en viss indflydelse paa, var en tvist mellem Solheims Traadfabrik og 4 heklere.

Disse 4 heklere mente at de skulde ha 15 øre pr. time i tillæg til sin daværende løn i 1920. Bedriften bestred dette og fik medhold av Arbeidsgiverforeningen. Saken var overlat advokat Stang til videre forføining. Imidlertid fik vi straks efter feriedommen var avsagt meddelelse om at bedriften hadde utbetalt de 4 heklere deres tilgodehavende og saken blev da hævet.

Krav om godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste.

Ved revisionen av overenskomsten for tekstilindustrien i 1920 var det allerede varslet arbeidsstans til den 7. juli 1920. Imidlertid blev det avtalt ny mægling og arbeidet skulde da fortsætte.

Dette blev meddelt medlemmene baade mundtlig og telegrafisk.

Arbeiderne ved 3 bedrifter, Dale, Samnanger og Solheim fabrikker, blev ogsaa telegrafisk meddelt dette, men da bedriftene ikke hadde faat nogen besked fra sin organisation, blev disse bedrifter staaende.

Arbeiderne gjorde krav paa at de skulde sættes igang, men bedriftene svarte at de ingen meddelelse hadde faat fra sin organisation og holdt fabrikkene lukket.

Dette fandt arbeiderne meningsløst, og de forlangte erstatning for de dage som bedriftene stod utover, ialt 4 dage.

Forbundet tilskrev Arbeidsgiverforeningen den 23. august 1920, hvori forlangtes fuld erstatning.

Dette avviste Arbeidsgiverforeningen i skrivelse av 14. september, men var villig til forhandling om saken. Forhandling fandt sted i Bergen den 18. november 1920 uten at enighet opnaaddes.

Saken blev da oversendt advokat E. Stang til utredning, og i skrivelse av 21. januar 1921 avgav han følgende erklæring.

Norsk Arbeidsmandsforbund, her.

Ad Dale, Samnanger og Solheims fabrikker.

Efter de opplysninger jeg har faat skulde arbeidsstans begynde den 7. juli 1920, hvis ikke forbundet den 6. juli var kommet overens med Arbeidsgiverforeningen om at prolongere opsigelsen. Denne avtale blev telegrafisk meddelt de 3 nævnte fabrikker fra Arbeidsgiverforeningens side, og vedkommende foreninger fra forbundets side. Fabrikkene fik besked utpaa dagen den 7. juli. Da var fabrikkene alt stanset.

Dale Fabrikker lot fabrikkene staa den 8., 9. og 10. juli og begyndte fællesferie mandag den 12. juli.

Samnanger Uldvarefabrik benyttet anledningen til at holde kjelesjau 8., 9. og 10. juli og begyndte arbeidet mandag den 12. juli.

Solheim Traadfabrik hadde utført reparasjonsarbeide den 8., 9. og 10. juli og begyndte arbeidet den 12. juli.

Jeg kan ikke skjønne, at arbeiderne har noget krav paa godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste i dagene 8., 9. og 10. juli. Forbundet hadde opsagt tariffen og arbeiderne hadde opsagt sine pladser til 7. juli. Arbeidsgiverne var ikke forpligtet til at finde sig i at arbeiderne tok sine opsigelser tilbake eller prolongerte dem. Arbeidsgiverne hadde ret til at holde sig til opsigelsene, slutte arbeidet og ikke begynde igjen tiltrods for arbeidernes ønske om at fortsætte virksomheten.

Dertil kommer, at avtalen mellem Arbeidsmandsforbundet og Arbeidsgiverforeningen om at prolongation skulde finde sted ikke blev meddelt fabrikkene før efter at arbeidsstansen var begyndt. Fabrikkene maatte da under enhver om-

stændighet være berettiget til at benytte anledningen til at foreta denslags arbeide som kjelesjau og reparation og lignende før de satte bedriften igang igjen.

Jeg forstaar saaledes helt ut Samnanger og Solheims optræden. Derimot forstaar jeg ikke hvorfor ikke Dale Fabrikker regnet fællesferien fra 8. juli istedetfor fra 12. juli.

Jeg kan derfor ikke anbefale at gaa til arbeidsretssak i dette spørsmal.
Underskrift.

Efter denne betænkning besluttet forretningsutvalget i møte den 26. januar 1921 ikke at indbringe saken for arbeidsretten.

Bergens Repslagerier og Traadfabrik.

Kravet for disse bedrifter blev ikke fremmet i 1920, men overført til 1921.

Imidlertid fortsatte innskærnkningene i arbeidet i denne industri ogsaa i 1921, og det blev derfor meget vanskelig for ikke at si umulig at faa disse saker fremmet til nogen fordel for arbeiderne.

Det eneste som har blit ordnet er de før i beretningen omtalte 4 hek- lere ved Solheim Traadfabrik, som har faat sit tilgodehavende utbetalt.

Bryns Spinderi og Væveri. — Tvist om nedslag i lønningene.

I begyndelsen av 1921 fikk vi meddelelse fra arbeiderne ved A/S Pettersen, Bryn, om at bedriften hadde oversendt arbeiderne en skrivelse, hvori de meddelte at bedriften agtet at nedsætte lønningene med 10 pct. fra 11. februar 1921. Vi tilskrev bedriften den 2. februar 1921, hvori vi gjorde bedriften opmerksom paa, at der indenfor tekstilindustrien intet nedslag var forekommet og at nedslaget ikke var berettiget, naar man tok hensyn til at leveomkostningene ikke hadde faldt noget. Vi utbad os en forhandling med bedriften, men dette avslag bedriften med den motive- ring at den ansaa en forhandling aldeles overflødig.

Imidlertid blev nedslaget gjennomført. Arbeiderne forlangte da, at det skulde søkes at faa opprettet overenskomst med bedriften, og den 16. februar søkte forbundet Landsorganisationen om godkjendelse til at frem- sætte lønskrav.

Den 24. februar oversendte vi til A/S Joh. Pettersen forslag til overenskomst og forlangte forhandling. Paa dette erholdt vi svar den 1. mars, hvori meddeles at bedriften ikke kan gaa til nogen forhandling paa det grundlag forslaget indeholdt, idet nogen lønsforhøielse nu er aldeles umulig, da alt tyder paa pris- og lønsnedsættelse. Vi meddelte i skrivelse av 11. mars at vi trods bedriftens avvisende svar av 1. mars fastholdt vort krav om forhandling. Bedriften svarte i skrivelse av 12. mars, at den fastholdt sin vægring om, at der ikke optages nogen forhandling mel- lem arbeiderne og bedriften.

Imidlertid begyndte bedriften at innskærnke, idet 2 mand blev opsagt, deriblandt foreningens formand. Det blev oplyst at det i den avdeling som disse arbeidet ikke fandtes noget raamateriel at arbeide med og at opsi- gelsen saaledes var berettiget.

Tiden gik og saa kom storstreiken. Efter streiken var det noget spek- takel om indtagelsen igjen, men det gik tilslut i orden. Imidlertid gik be- driften til det skridt, at de arbeidere som stod utenfor arbeiderforeningen

fikk utbetalt nogen understøttelse som vistnok skulde betragtes som ferie- godtgjørelse. Efter flere ganges forsøk fra arbeidernes side paa at faa ut- betalt feriepenger saa det ut til at interessen for organisationen tok av og flere og flere faldt fra og foreningen blev opløst igjen.

Hvormange ganger det har været forening ved denne bedrift er ikke godt at si nøiagtig, men at det sikkert har, for ikke at si formeget, været forening ved denne bedrift mindst 6 ganger. Det ser ut som det skulde være umulig at faa nogen organisation til at bli levedygtig ved denne be- drift, eller til at faa arbeiderne til at forstaa at om man ikke oppnaar øie- blikkelige økonomiske fordele, at man da allikevel har bruk for organisa- tionen.

Fredfos Uldvarefabrik. — Tvist angaaende opsigelse av arbeidere.

Arbeiderne ved Fredfos Uldvarefabrik fikk ved opslag paa fabrikken besked om, at bedriften maatte innskærnke og bare skulde arbeide efter de ordre som indløp. Forsaavidt arbeiderne ikke fandt denne ordning til- fredsstillende for sig blev denne meddelelse at betragte som opsigelse.

Dette fandt arbeiderne at maatte betragte som trakasserier og det var stemning for at gaa til arbeidsnedleggelse. Imidlertid viste det sig at det var meget vanskelig at foreta noget saadant, da det i nogen tilfælder viste sig at det ikke var saa helt uberettiget de opsigelser som var foretat.

Saken blev derfor hævet.

Vikersund Uldvarefabrik.

I begyndelsen av 1921 mottok arbeiderne ved ovennævnte bedrift meddelelse om at bedriften vilde redusere lønningene med 25 pct. uten at bedriften derfor kunde gi noget tilsagn om noget mere arbeide end 4 dage i uken. Dette kunde arbeiderne ikke gaa med paa og den 29. januar blev arbeiderne opsagt med 14 dage.

Den 25. februar avholdtes forhandlingsmøte paa fabrikkens kon- tor. Man kom til enighet om, at bedriften var enig i at arbeidere som var da opsigelse blev meddelt igjen skulde indtages naar bedriften blev sat igang.

Da tiden var inde til at opsi overenskomsten blev den av bedriften opsagt.

Det var fra arbeiderne forsøkt at faa forhandling med bedriften, men det var umulig at komme til nogen enighet, hverken om lønnen eller om indtagelse av arbeiderne. Det fremgik klart at det var enkelte som hadde vist sig at fremholde arbeidernes interesser og disse kunde man selvføl- gelig ikke indta igjen. Men arbeiderne var sig bevist at de ikke kunde la sine arbeidskamerater i stikken og bedriftens forslag blev forkastet.

Imidlertid var det 2 av foreningens medlemmer som viste sin store kjærlighet til sine øvrige kamerater, saa de brøt samholdet og blev streike- brytere. Disse 2 mænd, hvorav den ene tidligere hadde været foreningens formand, var Ernst Erikson og Albert Svenson. Disse 2 mænd forlangtes fjernet, hvilket bedriften ikke vilde gaa med paa.

Kampen blev fortsat. Men den 24. oktober fikk foreningen en skrivelse fra bedriften, hvori denne erklærte sig villig til at opta forhand-

ling med arbeiderne om en ordning. Og den 28. oktober avholdtes der paa bedriftens kontor forhandling. Man drøftet i 2 møter de krav som bedriften hadde stillet og i det sidste møte blev man enige om, at der skulde betales efter den samme tarif som i den øvrige tekstilindustri. Man kom likeledes til enighet om hvordan arbeiderne igjen skulde indtages. Og de arbeidere som før ikke skulde faa sit arbeide igjen, var nu de første som bedriften indtok.

I dette tilfælde viste det sig at arbeidernes solidaritet og samhold var det som tilslut bragte bedriften til fornuft og lot den forstaa at kampen var haabløs hvis man skulde holde paa, at de eller de arbeidere skulde holdes utenfor arbeidet for sin interesse og sit arbeide for organisationen.

Den Norske Fiskegarnstabrik, Kristiania.

Ved denne bedrift blev det i april forsøkt en lønsreduktion paa 10 pct. Arbeiderne gjorde intet forsøk paa at forebygge dette og forbundet fik meddelelse om denne reduktion paa anden maate. Vi tilskrev da Arbeidsgiverforeningen og paaklaget forholdet. Denne kom da med nogen utflugter, men saken blev allikevel ordnet og arbeiderne fik sine fratrukne penger etterbetalt.

Landsoverenskomsten.

Denne overenskomst som gjaldt baade for Vestland og Østland, blev av Arbeidsgiverforeningen opsagt til utløp 1. juli 1921. Imidlertid mottok vi fra Arbeidsgiverforeningen den 21. juni meddelelse om at Tekstilfabrikkenes Landssammenslutning hadde besluttet at danne en vestlandsgruppe og at forhandlingene om ny overenskomst for denne gruppe ønskedes optat i Bergen.

I forbundets svar til Arbeidsgiverforeningen angaaende dette ønske, meddeltes at forretningsutvalget hadde besluttet at foreslaa optat fellesforhandlinger for samtlige fabrikker som før.

Imidlertid opstod der nogen forvirring paa Vestlandet og vi mottok samtidig brev fra formanden i Bergens stedlige styre den 5. juli, hvori meddeltes, at paa møte i Tekstilarbeidernes Forening var vedtat forslag om at henstille til forbundet at faa adgang til at opta forhandling i Bergen. Og la formanden til: Hvis ikke forhandling blir optat snaest gaar arbeiderne ind paa bedriftene antagelig paa de vilkaar bedriftene fastsætter og dermed ryker hele organisationen istykker. Under slike forhold blev det da besluttet at opta forhandlinger for Vestlandet for sig. Disse forhandlinger for Vestlandet blev da optat den 12. juli og omfattet 10 bedrifter og fortsatte den 13. juli (ialt 3 møter) uten at det var mulig at komme til nogen enighet. Tekstilfabrikantene tilbød prolongation av den bestaaende tarif med forandring i § 1, punkt b og at punktene 8—9 i feriebestemmelsene utgaar. At lønningene nedsættes fra 1.85 og 1.10 til 1.40 og 0.80 pr. time og at akkorden nedsættes med 25 pct. Imidlertid var ogsaa forhandlinger optat for Østlandet den 14. juli 1921 omfattende 18 bedrifter. Arbeidsgiverne meddelte sine betingelser. Disse var de samme som for Vestlandet. Fra arbeidernes side blev foreslaat at lønningene reduce-

res til overenskomsten av 1919, saaledes at timelønnen sættes til kr. 1.70 og 0.95 henholdsvis for mænd og kvinder.

Dette kunde ikke arbeidsgiverne gaa med paa selvfølgelig, og forhandlingene blev da utsat til den 19. juli kl. 11, for at arbeiderne i mellomtiden kunde forelægge saken for forretningsutvalget. I møtet den 19. juli meddelte arbeidernes representanter at de ikke kunde gaa med paa arbeidsgivernes forslag, og forhandlingene blev dermed avbrudt.

Imidlertid grep Riksmæglingsmanden ind i striden, og mæglingsmøter blev da besluttet avholdt for Vestlandets vedkommende den 2. august 1921 og for Østlandet den 29. juli 1921. Den 3. august fremsatte kreds-mæglingsmanden følgende forslag til overenskomst:

Den i 1920 indgaatte tariffavtales almindelige bestemmelser prolongeres med følgende forandringer:

a) § 1 skal lyde: Det samme kan gjøres gjældende for nybegyndere, dog kun forsaa vidt der til det arbeide de utfører kræves faglig øvelse, dog ikke i noget tilfælde utover 6 maaneder.

b) De særvilkaar som gjælder for enkelte Vestlandsbedrifter bibeholdes.

c) § 8, punkt f og g utgaar.

d) Som ny § 11 indtages følgende bestemmelse:

Forholdet mellem bedriftsledere og arbeidere vedrørende retten til indenfor tariffens ramme at avtale akkorder samt overtidsarbeide (§ 4) maa ikke hindres ved organisationsmæssige avtaler.

Som timeløn fastsættes: Samtlige arbeidere over 19 aar indtil 1. november 1921, kr. 1.50 pr. time, og fra 1. november 1921 kr. 1.40 pr. time. Kvindelige arbeidere over 17 aar kr. 0.80 pr. time. De nuværende akkordsatser reduceres i forhold til timelønnen.

Overenskomsten gjøres gjældende til 31. mars 1922.

Den 29. juli optoges mægling for Østlandet og fortsattes i møter den 30. juli og 3. august 1921.

Arbeidsgiverne fastholdt sit forslag om kr. 1.40 og kr. 0.80, men var villige til at la reduktionen ske suksesivt. Arbeiderne var villige til at gaa med paa følgende reduktion:

Mænd kr. 1.70 straks, 1.65 fra 1. november og 1.60 fra 1. januar 1922.

Kvinder kr. 1.00 straks, 0.95 fra 1. november og 0.90 fra 1. januar 1922.

Da partene ikke kunde komme til nogen enighet fremsatte Riksmæglingsmanden følgende forslag til ordning av konflikten:

Timelønnen for mandlige arbeidere over 19 aar nedsættes straks til kr. 1.60 og fra 1. november 1921 til kr. 1.50 pr. time. For kvindelige arbeidere over 17 aar til kr. 0.90 straks og til kr. 0.85 fra 1. november 1921.

Akkordsatsene reduceres med 15 pct. straks og yderligere med 5 pct. fra 1. november 1921.

§ 1, b, ændres «2 maaneder» til «3 maaneder». I § 8 utgaar post f og g. Utløpstid 31. mars 1922 — 2 maaneders opsigelse.

Ved avstemning i avdelingene over disse forslag, blev begge overenskomster vedtat av arbeiderne.

Melbo Uldspinderi og Bertnes Uldvarefabrik.

Ved denne bedrift blev overenskomsten opsagt av arbeidsgiveren den 30. april til utløp 1. mai 1921. Den nye overenskomst ved disse bedrifter viser at reduktionen procentvis set, er den samme som ved den øvrige industri.

Sandnes Uldvarefabrik.

Opsigelse av overenskomsten. Ved denne bedrift blev det optat forhandling den 15. juni angaaende de arbeidere som ikke blev indtat efter storstreiken. Nogen enighet var det ikke mulig at opnaa, og den konflikt som begyndte med storstreiken fortsatte. Angaaende forhandling om ny overenskomst blev ikke optat, da bedriften neget at ha noget med organisationen at gjøre. Men foreningen meddeler i en skrivelse at den maa anse den paagaende konflikt løst, da bedriften har fremsat et forslag som arbeiderne har vedtat. Det gaar ut paa at bedriften øieblikkelig indtar 5 arbeidere straks og de andre eftersom bedriften har behov for dem. Noget skriftlig angaaende denne sak blev ikke opsat og følgene uteblev heller ikke. Da bedriften kom saa langt at den hadde behov for mer arbeidskraft, averterte den efter folk, istedenfor at ta ind de gamle. Da man gjorde bedriften opmerksom paa dette, svarte den ganske kynisk at den intet hadde med organisationen at gjøre. Den hadde jo faat streikbrytere nok og det meldte sig mange efter averteringen, og da syntes den vel at den var ovenpaa og kunde stille sig avvisende overfor de organiserte arbeidere.

Berger og Fosseklevens Fabrikker.

Overenskomsten blev opsagt av bedriften, og den gjorde arbeiderne opmerksom paa at bedriften vilde slaa ned lønningene med 20 pct., men hvis de forhandlinger som skulde føres mellem Arbeidsgiverforeningen og tekstilarbeiderne gav et andet resultat skulde det bli rettet paa snarest. Og det har det blit og lønningene er i overensstemmelse med landsoverenskomsten.

Tønsberg Reperbane.

Denne bedrift hadde i længere tid systematisk innskærket arbeidstiden paa grund av manglende ordres og store lagere. Den hadde ogsaa avskediget rigtig mange av sine arbeidere og tilslut kom da ogsaa turen til at baade formanden og sekretæren blev opsagt. Sekretæren reiste da til Tønsberg for at søke denne tvist løst, men det viste sig umulig at faa bedriften til at gaa tilbake paa opsigelsen av nogen av de opsagte. Bedriften hævdede at det var aldeles umulig at beholde folkene, da lagrene blev større og større og intet salg. Bankene stillet ogsaa strammere og strammere betingelser til bedriften naar denne vilde ha penger. Og man maa jo ogsaa huske paa at stillingen for bankene i Tønsberg den tid var meget kritisk og de hadde vel faat paalæg om at være forsigtige. Og uten bankenes kredit er det meget vanskelig for en bedrift at holde det gaende.

Gudbrandsdalnes Uldvarefabrik og Lillehammer Væveri.

Disse bedrifter opsa overenskomsten til utløp 1. juli 1921.

Arbeiderne anmodet om at opta forhandlinger, men fra arbeidsgiverens side blev det svart at de vilde avvente de store forhandlinger inden tekstilindustrien. Dette gik arbeiderne med paa. Imidlertid hadde arbeiderne ved Lillehammer Væveri gaat ut av organisationen, og det blev da bare for Gudbrandsdalens Uldvarefabrik opprettet overenskomst.

Voss Uldvarefabrik.

Bedriften opsa overenskomsten. Forhandling om ny overenskomst blev optat den 25. juni. Arbeiderne forlangte overenskomsten prolongert, men bedriftens disponent kunde ikke gaa med paa dette, men tilbød sig at betale efter overenskomsten av 1919 hvad angik timeløn og ferie, men vilde han at betalingen for overtidsarbeide skulde forandres, saa det kunde lette ham adgangen til at drive 2 skift i spindriet.

Overenskomsten skulde ikke indgaaes paa nogen bestemt tid, men kunde naarsomhelst opsiges med 2 maaneders varsel.

Imidlertid viste det sig at satsene i overenskomsten for de øvrige tekstilfabrikker blev mindre og bedriften opsa da overenskomsten, og fra 1. oktober gjælder da den samme overenskomst for Voss Uldvarefabrik som for den øvrige tekstilindustri.

A/S Vøiens Spinderi og Væveri, Knud Graah A/S.

Ved denne bedrift opstod tvist angaaende utbetalingen til de ukelønnede arbeidere. Saken blev forelagt forretningsutvalget til avgjørelse om at faa den ind for Arbeidsretten. Da forbundet har en lignende sak for Kristiania Spikerverk inde for Arbeidsretten, besluttedes at avvente denne saks behandling og dens resultat. Og hvis resultatet av denne sak gaar i arbeidernes favør da at gjøre krav paa det samme resultat for Vøiens arbeidere.

A S Arne Fabrikker.

Bedriften opsa overenskomsten og forlangte 20 pct. avslag fra 1. juli, saaledes at den endelige lønssats blev fastsat saasnt forhandlingene for den øvrige tekstilindustri er færdig.

Denne ordning blev vedtat av arbeiderne.

Ilens Uldvarefabrik.

Efter storstreiken opstod der ved denne bedrift tvist om indtagelse av arbeiderne, idet bedriften ikke vilde indta 3 arbeidere. Men under forhandling om denne sak i Trondhjem den 22. september 1921, gik bedriften med paa at indta Lundin paa betingelse av at han ingen ferie skulde ha i 1921, og at husleiegjælden dermed skulde være opgjort og at han gik med paa at betale en bestemt sum pr .uke for en leilighet. De andre lykkedes det ikke ved denne forhandling at faa ind igjen. Om de senere er indtat har vi ingen meddelelse mottat.

Ved siden av de foran berørte tvister har det ogsaa været en masse tvister angaaende ferien, baade retten til ferie som betaling for ferie. Særlig er det betalingen for de arbeidere som har staaet paa indskrænket arbeidstid. Arbeidsgiverne har bare utbetalt feriepenger efter den arbeidstid som har været gjældende da ferien avholdtes. Jern- og Metalarbeiderforbundet og Skotøiarbeiderforbundet har hat denne sak ind for Arbeidsretten, og efter at retten 2 ganger har git arbeiderne ret i den betragtning at de skal ha fuld betaling for ferien om de arbeider paa indskrænket tid, har arbeidsgiverne nu gaat til at utbetale differansen. Denne sak blev da tilslut ordnet til arbeidernes fordel.

Vi sluttet vore betragtninger i beretningen for 1920 med den bemerkning at arbeidsforholdene i 1920 hadde været daarlige og at dette fortsatte ogsaa i 1921. Denne indskrænkning fortsatte ogsaa utover hele vaaren og sommeren.

Men efter at overenskomstforholdene var ordnet har det kommet mer fart i arbeidet og det ser nu ut til at bedriftene har komme i et bedre gjænge. Arbeidstiden er forlænget for de flestes vedkommende, og for en hel dels vedkommende er der ogsaa blit indtat ikke saa faa nye arbeidere.

Resultatet av revisionen av overenskomstene i 1921, var at arbeiderne fik en betragtelig reduktion i sine lønninger. Det samlede beløp dreier sikkert om mange millioner kroner. Timelønnen for mænd er nedsat med 35 til 45 øre pr. time og for kvinder med 30—35 øre pr. time. For akkordarbeidere blev nedslaget mellem 20—25 pct.

Det blev avsluttet overenskomster for 34 bedrifter med et antal arbeidere av ca. 4500, derav 2200 organiserte. Av disse overenskomster blev 26 ved mægling avsluttet med Norsk Arbeidsgiverforening gjældende 4000 arbeidere, derav 2000 organiserte, 8 enkelte bedrifter med 500 arbeidere, derav ca. 200 organiserte. 4 krav er ikke fremmet av forskjellige grunde. Antal tapte arbeidsdage 19,014 og utbetalt streikeunderstøtelse kr. 53,132.50. Av streiker og lockouter har der inden gruppen været 8.

Hvad angaar organisationen indenfor tekstilgruppen er denne for tiden ikke den bedste. Det er selvfølgelig mange aarsaker som har gjort at den har gaat tilbake. Arbeidsforholdene har selvfølgelig spillet en meget stor rolle. Naar arbeidstiden indskrænkes blir jo fortjenesten straks mindre og da skal det selvfølgelig ikke saa meget til før medlemmene synes det ikke er mulig og bli staaende i organisationen og betale en efter manges mening høi kontingent og det saa meget mere som man faar et ganske stort lønsnedslag.

1921 har vel været det daarligste aar for arbeiderne i tekstilindustrien. Om resultatene ved tidligere revisioner av overenskomstene ikke har været store, har det ikke tidligere hændt at arbeiderne har faat lønsnedslag.

Arbeidsforholdene har bedret sig noget i slutten av 1921, men om det er av nogen langvarig beskaffenhet eller det bare er et kort blaf kan ingen med sikkerhet si.

Overenskomstene er opsagt nu iaar av arbeidsgiverne og det er absolut sikkert at arbeidsgiverne i denne industri som i de øvrige industrier, vil gaa meget aggressivt tilverks for at forringe arbeidernes kaar.

Beretning for Trondhjems distrikt 1921.

Fra aarets begyndelse og til dets slut har der i hele distriktet været stor arbeidsledighet og denne har i stor utstrækning rammet medlemmene i Arbeidsmandsforbundet, i det næsten al byggevirksomhet har været indstillet, derved er sten-, jord- og cementarbeidere samt murarbeidere blit ledig.

En stor del anlægsarbeidere og næsten alle grubearbeidere, hermetik- og tekstilarbeidere har været arbeidsledig i maanedsviis. Anlægs-, grube- og fabrikkvirksomhet har været indskrænket eller helt indstillet. Hundrevis av vort forbunds medlemmer har saaledes været og er fremdeles arbeidsledig.

Der har delvis av de forskjellige kommuner og den store arbeidsherren Staten, været sat igang og er fremdeles igang en del arbeide paa grund av den store arbeidsledighet. Dette arbeide har faat navn av «nødsarbeide» og med stor reduktion av lønningene, ja helt ned til kr. 6.00 pr. dag. Naar stat og kommune igangssetter det saakaldte «nødsarbeide» med stor lønsreduktion, saa er det selvgit at de private arbeidskjøpere følger med i det offentliges kjølvand.

Paa grund av den store arbeidsledighet og lønsnedslag baade av stat, kommune og private, har en del arbeidere blit baade likegyldig og mismodig, har tapt troen baade paa sig selv og organisationen og dermed er disse glid ut av de organisertes rækker.

Naar man før ved hvert aars slut, har kunnet meddele at forbundets medlemsantal har øket saa og saa meget, maa man desværre ved slutten av aaret 1921 erkjende at medlemsantallet har minket. Der er sandsynligvis forskjellige aarsaker som har medvirket og bevirket medlemsantallets minkning, saasom arbeidsledigheten, «nødsarbeidet», lønsnedslag, kontingentforhøielsen og den fremdeles herskende dyrtid m. m.

I denne forbindelse skal ogsaa bemerkes at den agitation som fra visse hold har været drevet paa de forskjellige arbeidspladser om organisationsformer og taktik m. m. har ikke virket til organisationens enhet og styrke, men har derimot avstedkommet vakling og utglidning av rækkene og derved svækket istedenfor at styrke organisationen. Under saadanne forhold som ovenfor nævnt, har det været noget vanskelig at drive agitation, baade for tilslutning av nye medlemmer og for bibehold av de som allerede var medlemmer av forbundet. Hvor mange det er som har ladt sit medlemskap i forbundet forfalde, er det for nærværende umulig at uttale sig om, da man mangler opgaver derom fra avdelingene.

Naar undtages storstreiken, som omfattet alle organiserte arbeidere, saa har der ikke været nogen konflikt av større omfang eller varighet. Der har dog været en del mindre konflikter i aarets løp. En stor del av disse konflikter er blit ordnet saa nogenlunde tilfredsstillende efter tid og de forhaanden værende omstændigheter.

Distriktets sekretær har i aarets løp hat 178 reisedage, derav 108 dage i forhandling, 36 i agitation, 13 til hovedstyremøter, 6 til Arbeidsretten, 6 til anlægsarbeidernes landskonferanse og 9 dage til Arbeiderpartiets landsmøte. Han har holdt 33 foredrag for ca. 4727 mennesker. Har besøkt 45 avdelinger og hat 44 møter med disse. Likeledes har han

hat 52 forhandlingsmøter med arbeidsgivere samt deltatt i en mægling og en arbeidsret. Han har stiftet 2 foreninger i tilslutning til forbundet, med et medlemsantal av 70.

Der er til distriktskontoret indløpet 116 brever og 25 telegrammer fra forbund og avdelinger. I samme tidsrum er der avsendt til forbund og avdelinger 112 brever og 23 telegrammer.

Beretning fra sekretæren i Nord-Norges distrikt.

Aaret som gik har staatt i nedgangens tegn for organisationen, og det beror paa de økonomiske forhold i landsdelen.

De økonomiske forhold har bevirket at arbeidsledigheten har tiltatt og det influerer igjen paa medlemstallet i organisationene.

Depressionen paa arbeidsmarkedet begyndte at gjøre sig gjældende allerede i 1919 og den tiltok utover 1920 og forværredes i aaret som gik ganske betraktelig. Man har forresten ingen sikker opgave over ledige i landsdelen. De som indregistreres i de offentlige arbeidsanvisningskontorer antar jeg er en tredjedel av det virkelige antal ledige. De som ikke staar i organisation som har ledighetsunderstøttelse gidder ikke melde sig til arbeidsanvisningskontorene, og andre utover bygdene hvor der ingen kontorer er og de som har opbebaaret sit bidrag av ledighetskassene gidder heller ikke melde sig i tilfælde de paanytt ikke er berettiget ved at ha arbeidet i det lovebestemte tidsrum.

Av de bedrifter som fuldstændig har ligget nede i sidste aar, kan nævnes endel gruber, hermetikfabrikker, anlæg og fabrikker av forskjellig slags.

De som tidligere har arbeidet ved de nedlagte bedrifter kommer nok tilbake til organisationen, bare arbeidet kommer i sving igjen.

Selv paa de steder hvor organisationen har overenskomster har arbeidsgiverne forsøkt alle mulige midler for at tvinge arbeiderne under overenskomstene, og med trusel har dette delvis været mulig for arbeidsgiverne. Vi har ogsaa paa grund av tilgang paa streikbrytere, tapp et par streiker.

Jeg har i 1921 159 reisedager. Tiden er delvis benyttet til agitation og forhandlinger. Jeg har holdt 37 foredrag. Den meste tid er medgaatt til konferansen i foreningene og forhandlinger.

Arbeidsgivernes plan har været at knække organisationen ved kunstig arbeidsledighet, og det har delvis været mulig for dem paa grund av at arbeiderne har været nyorganiserte og hatt liten forstaaelse av organisationens betydning. Men naar arbeidslivet paanytt kommer i sving vil nok organisationen atter komme sig paa benene i Nord-Norge.

Fr. A. Strøm.

Tabeller.

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbeidere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løn- og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+ eller -)
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	
I. Anlægsarb. gruppe.														
1	A/s Tyenfaldene	90	90	1.80	—	—	1.80	—	1.65	—	—	1.65	—	—
2	Mørkfos—Solbergfos-anlægget	450	300	1.70	—	—	1.70	—	1.70	—	—	1.70	—	—
3	Statens jernbane-, kraft-, regulerings- og befæstningsanlæg	1665	1550	1.50	—	—	1.50	0.20	1.50	—	—	1.50	0.20	—
4	Bremanger kraftanlæg	100	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Nord-Trøndelags elektricitetsverk	200	160	2.25	—	—	2.25	—	2.00	—	—	2.00	—	—
6	Skar kraftanlæg	40	30	2.25	—	—	2.25	—	2.00	—	—	2.00	—	—
II. Bergverksindustrien.														
7	A/s Stord kisgruber	80	75	1.65	—	—	—	—	1.40	—	—	—	—	—
8	A/s Kristiansand nikkelraffineringsverk	30	30	1.90 2.15	—	—	1.90 2.15	—	1.60 1.85	—	—	1.60 1.85	—	—
III. Bygningsindustrien.														
9	Hønefos sten-, jord- og cementarbeidere	90	80	2.40	—	—	—	—	2.40	—	—	—	—	—
10	Larvik sten-, jord- og cementarbeidere	60	55	2.25	—	—	—	—	2.25	—	—	—	—	—
11	Harstad sten-, jord- og cementarbeidere	35	30	1.85 2.10	—	—	—	—	1.85 2.10	—	—	—	—	—
12	Gjøvik sten-, jord- og cementarbeidere	30	25	2.35	—	—	—	—	2.35	—	—	—	—	—
13	Tønsberg sten-, jord- og cementarbeidere	90	75	2.40	—	—	—	—	2.20	—	—	—	—	—

avsluttet i 1921.

Forandringen pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønforhøielsen utgjør ialt pr. arbeider regnet i hele kr.	Lønsløstlaget utgjør i alt pr. arbeider regnet i hele kroner	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst opprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
÷ 330	—	29 700	48	48	50-100	50-100	6	6	nei	ja	ja	Selskapet vil ikke gaa med paa opprettelse av overenskomst, fordi de betragter det som nødsarbeide
—	—	—	48	48	50-100	50-100	9	12	<	nei	nei	Reglement som ved Statens anlæg.
—	—	—	48	48	50-100	50-100	9	12	<	<	ja	Reglement som i 1919.
—	—	—	—	—	50-100	50-100	6	6	—	ja	<	Kravet gjaldt kun forlængelsen av ferien til 12 dage. Organisation var bundet av tariffavtale.
÷ 550	—	110 000	48	48	50-100	50-200	12	12	ja	<	<	
÷ 550	—	22 000	48	48	50-100	50-100	12	12	<	<	?	
÷ 550	—	46 000	48	48	25-50-100	50-100	—	—	<	nei	ja	Overenskomsten kun midlertidig.
÷ 690	—	20 700	48	48	50-100-150	50-100-150	12	12	<	ja	nei	
—	—	—	48	48	50-100	50-100	6	6	<	<	ja	
—	—	—	48	48	50-100	50-100	6	6	<	<	nei	
—	—	—	48	48	50-100	50-100	12	12	nei	<	<	
—	—	—	48	48	50-100-150	50-100-150	7 ¹ / ₇	7 ¹ / ₂	ja	<	<	
—	—	43 700	48	48	50-100	50-100	6	6	<	<	ja	

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbeidere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løn og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+ eller -)
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	
14	Aalesund sten-, jord- og cementarbeidere . . .	75	60	2.50	—	—	—	—	2.30	—	—	—	—	—
15	Drammens sten-, jord- og cementarbeidere . .	65	65	2.50	—	—	—	—	2.30	—	—	—	—	—
16	Drammens murarb. . . .	30	30	2.45	—	—	—	—	2.25	—	—	—	—	—
17	Larvik murarbeidere. . .	15	15	2.35	—	—	—	—	2.35	—	—	—	—	—
18	Sandefjord murarb. og sten-, jord- og cem.arb.	75	70	2.40	—	—	—	—	2.40	—	—	—	—	—
19	Lillehammer bygningsarbeidere	30	30	2.00 2.10	—	—	—	—	2.10 2.10	—	—	—	—	—
20	Kristiania komm. bygningarbeidere	500	500	2.00 2.10	—	—	—	—	2.00	—	—	—	—	—
21	Fredrikstad forenede teglverker	90	70	1.50 1.75	—	—	—	—	1.50 1.75	—	—	15%	—	—
IV. Elektrokemiske virksomheter.														
22	Sundløkkens smelteverk Sarpsborg	25	24	1.85 2.30	—	—	—	—	1.57 1.89	—	—	—	—	÷ 720
23	Arendals smelteverk, Eydehavn	60	47	1.85 2.41	—	—	—	—	1.60 2.16	—	—	—	÷ 15	÷ 600
24	Glomfjord smelteverk, Glomfjord	60	50	2.00 2.40	—	—	—	—	1.70 2.00	—	—	—	÷ 15	÷ 950
25	Hafslund carbidfabrik, Hafslund	65	50	1.77 2.00	—	—	—	—	1.51 1.70	—	—	—	÷ 14½	÷ 672
26	A/s Høyangfaldene, Høyanger, Sogn	250	150	1.82 2.10	—	—	—	—	1.60 1.84	—	—	—	÷ 12	÷ 540
27	Meraker bruk, Kopperaaen	150	114	1.77 2.00	—	—	—	—	1.51 1.70	—	—	—	÷ 14½	÷ 672

avsluttet i 1921. (Forts.)

Forandringen pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønforhøvelsen utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønspedslaget utgjør i alt pr. aar beregnet i hele kroner.	Arb.stid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst opprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
—	—	57 750	48	48	100-150	100-150	6	6	ja	ja	ja	
—	—	27 200	48	48	50-100	50-100	6	6	<	<	<	
—	—	18 000	48	48	75-100	75-100	12	12	<	<	<	
—	—	—	48	48	100-150	100-150	10	10	<	<	<	
—	—	—	48	48	50-100-150	50-100-150	6	6	<	<	nei	
—	—	—	48	48	50-100	50-100	12	12	<	<	<	
—	—	75 000	48	48	50-100	50-100	12	12	<	<	<	
—	—	45 000	48	48	50-100	50-100	9	9	<	<	ja	
÷ 720	—	18 000	42 & 48	42 & 48	50-100	50-100	12	?	<	<	nei	
÷ 600	—	36 000	42	42	50-100	50-100	12	12	<	<	<	Lønsreduktion, forøvrig prolongation av overenskomsten.
÷ 950	—	57 000	48	48	50-100	50-100	12	12	<	<	<	do.
÷ 672	—	43 680	48	48	50-100	50-100	12	do.	<	<	<	do.
÷ 540	—	135 000	48	48	50-100	50-100	12	do.	<	<	<	
÷ 672	—	100 800	48	48	50-100	50-100	12	do.	<	<	<	do.

Her er ogsaa medregnet en reduktion fra 3-7 pct. der først træder ikraft fra 1/4 22.

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbejdere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løn- og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+ eller -)	
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.		
28	A/s Norsk Nitrid, Eydehavn	Fabr. ikke i drift	60	1.85 1.95	—	—	—	—	1.60 1.65	—	—	—	—	—	÷ 14 1/2
29	Notodden carbidfabrik Notodden		—	1.77 2.00	—	—	—	—	1.57 1.70	—	—	—	—	—	÷ 14 1/2
30	A/s Vigelands bruk Vennesla	Fabr. staaer	60	1.77 2.00	—	—	—	—	1.57 1.70	—	—	—	—	—	÷ 14 1/2
31	Porsgrund elektrometallurgiske a/s, Porsgrund	Do.	30	1.77 2.00	—	—	—	—	1.57 1.70	—	—	—	—	—	÷ 14 1/2
32	Kragerø carbidfabrik, Kragerø	Do.	—	1.77 2.00	—	—	—	—	1.57 1.70	—	—	—	—	—	÷ 14 1/2
33	Alby United Carbide Factories Ltd., Odde	Do.	144	1.92 2.29	—	—	—	—	1.62 1.93	—	—	—	—	—	÷ 16
34	North Western Cyanamide Co., Odde	Do.	40	1.92 2.25	—	—	—	—	1.62 1.89	—	—	—	—	—	÷ 16
35	Skaftun kalkbrud pr. Trængereid	Do.	16	1.72 2.00	—	—	—	—	1.43 1.69	—	—	—	—	—	÷ 16
36	Mosterhavn kalkbrud, Mosterhavn	Do.	9	1.57 1.82	—	—	—	—	1.30 1.55	—	—	—	—	—	÷ 16
37	Fiskaa verk, Kristiansand S.		20	1.95 2.15	—	—	—	—	1.75 1.90	—	—	—	—	—	÷ 528
38	Apotekernes laboratorium, Kristiania		40	—	—	53 70 90 110	—	—	—	46,75 59,50 76,50 93,50	—	—	—	—	÷ 18
39	Cementfabrikk. «Norge» Lier		250	2.00 2.40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	÷ 18
40	Chr. a bly- & zinkhvidtfabrik, Bryn		25	2.05 2.15	—	—	—	—	1.55 1.61	—	—	—	—	—	÷ 1248
41	Dalen Portland cementfabr., Dalen pr. Brevik		230	2.00 2.25	—	—	—	—	1.71 1.96	—	—	—	—	—	÷ 12 1/2
42	Græsvik kemiske fabr. Græsvik pr. Fr.stad		120	2.00 2.30	—	—	—	—	1.60	—	—	—	—	—	÷ 1200
43	Gummifabr. «National», Kristiania		8	1.55 1.65 2.00 2.25	—	—	—	—	1.35 1.45 1.80 2.00	—	—	—	—	—	÷ 480

avsluttet i 1921. (Forts.)

Forandring, pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønsforhøvelsen udfør i alt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønsnedsatset udfør i alt pr. aar beregnet i hele kroner.	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbejde		Ferie i dage		Blev overenskomst oprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbejdsans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
÷ 672	—	—	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	Lønsreduktion forøvrig prolongation av overenskomsten
÷ 672	—	—	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	do.
÷ 672	—	—	48	48	50-100	50-100	12	do.	ja	ja	nei	do.
+ 672	—	—	48	48	50-100	50-100	12	do.	ja	ja	nei	do.
÷ 672	—	—	48	48	50-100	50-100	12	do.	ja	ja	nei	do.
+ 792	—	—	48	48	50-100	50-100	12	do.	ja	ja	nei	Disse bedrifter gik ut fællesoverenskomsten for den elektrokemiske industri; men vil her nævnte satser komme til anvendelse i arbeide for det nuværende selskap.
÷ 792	—	—	48	48	50-100	50-100	12	do.	ja	ja	nei	
÷ 720	—	—	48	48	50-100	50-100	12	do.	ja	ja	nei	
÷ 648	—	—	48	48	50-100	50-100	12	do.	ja	ja	nei	
÷ 528	—	—	48	48	50-100	50-100	6 12	6 12	ja	ja	nei	
+ 600	—	24 000	48	48	50-100	50-100	12	12	—	ja	nei	
÷ 300	—	75 000	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	Timelønnen er uforandret men reduktionen i akkord nedsætter forlønningen ca. 300 pr. arb. pr. aar
÷ 1248	—	30 800	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	
÷ 648	—	149 040	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	Midlertidig avtale under reparationsarbejde indtil fabriken kommer i driftsmæssig stand.
÷ 1200	—	144 000	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	ja	
÷ 480	—	3 840	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	ja	

Her er ogsaa medregnet en reduktion fra 3-7 pct., der først træder ikraft fra 1. april 1922.

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbeidere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løn og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+ eller -)
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	
44	Fyrstikindustrien Grøn vold, Agnæs, Bryn & Halden	900	756	1.05 1.25 1.98 2.23	—	—	—	—	0.90 1.06 1.78 1.93	—	—	—	—	÷ 15
45	Lysaker kemiske fabr., Lysaker	50	36	2.00 2.60	—	—	—	—	1.70 2.25	—	—	—	—	÷ 15
46	Nitedals krudtverk, Nitedal	25	20	1.30 1.90 2.20	—	—	—	—	1.05 1.60 1.85	—	—	—	—	÷ 720
47	Norsk svovelsyrefabrik, Hurum	30	23	1.85 2.40	—	—	—	—	1.50 2.00	—	—	—	—	÷ 840
48	Norsk teknisk porcelænfabrik, Fredrikstad	130	95	1.80 2.25	—	—	—	—	1.50 2.10	—	—	—	—	÷ 15
49	Porsgrunds porcelænsfabrik, Porsgrund	210	88	1.70 2.10	—	—	—	—	1.53 1.89	—	—	—	—	÷ 10
50	Titan Co. A/s, Fredrikstad	Fabr. ikke i drift.	130	2.00 2.30	—	—	—	—	1.70 1.95	—	—	—	—	÷ 15
VI. Næringsmiddelindustrien.														
51	Bodø bryggeri, Bodø	30	28	1.75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	Peik chokoladefabrik, Kristiania	80	50	Intet bestemt, fabrikkens var ny.					—	—	md. 100 kv. 65	—	—	—
53	Hermetikindustrien, Bergen, Stvgr., Trondhjem, Haugesund og Sunde	400	250	md. 1.50 kv. 0.85	—	—	—	—	Overenskomst blev ikke opprettet.					—
54	Melkefabrikerne Hamar, Kap, Sandesund, Holmestrand	540	430	md. 2.00 kv. 1.30	—	—	—	—	md. 1.85 kv. 1.20	—	—	—	—	÷ 300
55	De norske gjær, og spritfabrikker	40	38	2.15 og 2.25	—	—	—	—	1.95 og 2.15	—	—	—	—	+ 420

avsluttet i 1921. (Forts.)

Forandring pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønsforhøielsen utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønslaget utgjør i alt pr. aar beregnet i hele kroner.	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst opprettet	Var det overenskomst før?	Var det arbeidssans?	Anmerkning
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
÷ 480	—	432 000	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	For tiden er reduktionen kun 3% da der arbeides bare 4 dage i uken og 15% reduktion kan komme til anvendelse naar der arbeides fuld tid.
÷ 720	—	36 000	48	48	50-100	50-100	12	12	»	»	»	
÷ 720	—	18 000	48	48	50-100	50-100	12	12	»	»	»	
÷ 840	—	25 200	48	48	50-100	50-100	12	12	»	»	»	
÷ 600	—	78 000	48	48	50-100	50-100	12	12	»	»	»	Fik lønsforhøielse i 1920 uten at overenskomsten revidertes.
÷ 475	—	99 750	48	48	50-100	50-100	12	12	»	»	ja	
÷ 768	—	18 000	48	48	50-100	50-100	12	12	»	»	ne	
Hvad der bestemmes for de store industrier i 1922												
—	—	—	48	—	—	—	6	—	nei	»	ja	Bryggeriet lockoutet arbeiderne og fik streikbrytere nok. Konflikten varte fra 22. mai til 29. september.
—	—	—	48	48	?	50-100	—	12	ja	nei	»	Streiken varte fra 26. mai til 15. juli
—	—	—	48	—	50-100	—	12	—	ne	ja	nei	De tidligere lønssatser er opprettholdt i Bergen og Trondhjem hvorimot der i Stavanger har fundet lønsreduktion sted.
÷ 300	—	130 000	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	»	»	
+ 420	—	15 360	48	48	50-100	50-100	12	12	»	»	»	

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbeidere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løn og dyrtidstillæg					Den prosentvise forandring i akkordarb. (+ eller -)
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	
56	Chokolade og sukker- varearb i Kristiania, Nidar chokoladefabr. Trondhjem.	1400	900			md.					md.			
57						100			90				kv.	
				65		60								
VII. Glasindustrien.														
58	Chr.a Glasmagasin, Ha- delands glasverk. . . .	240	185	1.65 2.35				1.32 1.88						÷ 20
59	Høvik glasverk	180	150	1.65 2.35				1.32 1.88						÷ 20
60	Drammens glasverk . . .	110	90	1.60 2.10				1.30 1.60						÷ 30
VIII. Tekstilindustrien.														
61	Ihlens uldvarefabrik, Selsbak	40	32	1.85 1.10		103.60 57.60	Ikke garantert.	1.50 0.85						÷ 20
62	Gudbrandsdalens uld- varef., Lillehammer . .	42	16					0.85 1.50						
63	Kristiania tekstilfabrik, Strømmen st.	9	9					0.85 1.50						
64	A/s Jæderens forenede uldvarefabrikker, Jæ- deren	36	25	1.85 1.10				0.80 1.40						÷ 25
65	Sandnes uldvarefabrik, Sandnes	28	25	1.85 1.10				0.80 1.40						÷ 25
66	Kongsvinger uldvarefa- brik, Kongsvinger . . .	30	27	1.85 1.10				0.88 1.50						÷ 20
67	A/s Voss uldvarefabrik, Voss	18	13	1.85 1.10				0.80 1.40						÷ 25
68	A/s Helly I. Hansen, Moss	130	46	1.85 1.10		57.60		0.85						÷ 20
69	Seiersborg uldvaref., Mo- stad væveri, Fr.stad . .	50	45	1.20				0.85						÷ 25

avsluttet i 1921. (Forts.).

Forandringen pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønforhøvelsen ut- gjør ialt pr. aar, be- regnet i hele kr.	Lønsløstet ut- gjør ialt pr. aar, be- regnet i hele kr.	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst oprettet?	Var det overens- komst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
÷ 360	—	327 000	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	
÷ 1000	—	185 000	48	48	50-100	50-100	12	6	<	<	ja	Lockout fra 26. mai til 25. nov.
÷ 1000	—	150 000	48	48	50-100	50-100	12	6	<	<	<	Lockout fra 26. mai til 18. nov.
÷ 1500	—	135 000	43	48	50-100	50-100	12	?	<	<	<	Bedriften stod i 10 mndr. paa grund av overproduktion.
÷ 840 ÷ 600	—	21 120	48	48	50-100	50-100	14	14	<	<	nei	Timelønnen blev nedsat til 1.60 straks og fra 1. nov. 1921 til 1.50 for mænd og for kvin- der 90—85 pr. time.
÷ 840 ÷ 600	—	27 360	48	48	—	—	14	14	nei	<	<	
÷ 840 ÷ 600	—	6 360	48	48	—	—	14	14	ja	<	<	
÷ 720 ÷ 1080	—	30 600	48	48	50-100	50-100	14	14	<	<	<	
÷ 720 ÷ 1080	—	24 480	48	48	50-100	50-100	14	14	<	<	ja	
÷ 840 ÷ 500	—	19 420	48	48	—	—	14	14	<	<	nei	
÷ 720 ÷ 1080	—	15 480	48	48	—	—	14	14	<	<	<	
÷ 840 ÷ 600	—	80 880	48	48	—	—	14	14	<	<	<	
÷ 840	—	21 840	48	48	—	—	14	14	<	<	<	Vi har kun oppg. over nedsl. for Seiersborg uldv.f., idet der in- genopp. forel. fra Mostad væv.

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbeidere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løn- og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+)	
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.		
70	A/s Den norske cheviot-fabr., Fr.stad	75	73	1.85 1.10	—	—	—	—	0.85 1.50	—	—	—	—	—	20
71	A/s Haldens fabrikker, Tistedalen	280	201	1.85 1.10	—	—	—	—	0.85 1.50	—	—	—	—	—	20
72	A/s Vikersunds uldvarefabrik, Vikersund	27	21	1.85 1.10	—	—	103.60 57.60	—	0.85 1.50	—	—	—	—	—	20
73	A/s Berger fabrikker, Jarlsberg	240	90	1.85 1.10	—	—	—	—	0.85 1.50	—	—	—	—	—	20
74	A/s Arne fabrikker, Ytre Arne	250	95	1.80 1.10	—	—	—	—	0.80 1.40	—	—	—	—	—	25
75	Bertnes uldvaref., Bodø	?	?	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	—
76	Melbouldspinderi, Melbo	?	?	—	—	50.00 + 31.00	2 øre pr. m. eller kg.	—	?	—	—	—	—	—	—
77	Hillevaag og Olte uldvarefabrik, Hillevaag	35	16	1.85 1.10	—	—	—	—	0.80 1.40	—	—	—	—	—	25
78	A/s Tønsberg reperbane, Tønsberg	36	32	1.85 1.10	—	—	—	—	0.85 1.50	—	—	—	—	—	20
79	Nydalens comp.	550	245	1.10 1.85	—	—	—	—	0.85 1.50	—	—	—	—	—	20
80	A/s Hjula væveri og Frysja uldvarefabrik	350	137	1.10 1.85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
81	A/s Nordisk tekstil.	40	12	1.10 1.85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
82	Chr.a baand- og lidsef., Blystads fabrikker.	168	88	1.10 1.85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
83	A/s Chr.a seilduksfabrik	400	127	1.10 1.85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
84	A/s Johannesen og søn	25	21	1.10 1.85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
85	A/s Den norske filtfabrik, Drammen	50	35	1.10 1.85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
86	A/s Solberg spinderi.	240	95	1.10 1.85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

avsluttet i 1921. (Forts.)

Forandring pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønshøvelsen utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønssedslaget utgjør ialt pr. aar, beregnet i hele kr.	Arb tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst oprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
÷ 840 ÷ 600	—	49 080	48	48	50-100	50-100	14	14	ja	ja	nei	
÷ 840 ÷ 600	—	184 800	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	
÷ 840 ÷ 600	—	18 600	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	ja	
÷ 840 ÷ 600	—	164 160	48	48	50-100	50-100	14	14	nei	«	nei	
÷ 720 ÷ 1080	—	211 320	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	
?	—	—	48	48	50-100	50-100	14	14	-	«	«	Foreligger ingen meddelelse om resultatet av forhandlingene
?	—	—	48	48	50-100	50-100	14	14	-	«	«	Do. do. Ved denne bedrift gikk arbeiderne ut av organisationen ved storstreikens begyndelse.
÷ 720 ÷ 1080	—	29 520	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	
÷ 840 ÷ 600	—	30 360	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	
÷ 840 ÷ 600	—	358 800	48	48	50-100	50-100	14	14	ja	«	«	
÷ 840 ÷ 600	—	230 880	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	
÷ 840	—	33 600	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	
÷ 840 ÷ 600	—	117 120	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	
÷ 840 ÷ 600	—	262 800	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	
÷ 840 ÷ 600	—	16 440	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	
÷ 840 ÷ 600	—	27 000	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	
÷ 840 ÷ 600	—	161 280	48	48	50-100	50-100	14	14	«	«	«	

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbejdere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løns- og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb (+ eller -)
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	
87	A/s De forenede uldvarefabrikker — Fredfos, Aalgaard, Figgen, Aasen og Tørkorp . . .	375	198	1.10 1.85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20 25
88	Dale fabrikker A/s . .	350	188	1.10 1.85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
89	A/s Samnanger uldvarefabrik	140	64	1.10 1.85	—	—	—	0.80 1.40	—	—	—	—	—	25
90	A/s Pettersen og Dekke tricotagefabrik	130	38	1.10 1.85	—	—	—	0.80 1.40	—	—	—	—	—	25
91	A/s Rosendahl og søn .	28	18	1.10 1.85	—	—	—	0.80 1.40	—	—	—	—	—	25
92	Solheims traadfabrik A/s	45	28	0.95 1.70	—	—	—	1.40 0.80	—	—	—	—	—	20
93	A/s Knud Graah & Co. A/s Vøiens bomuldssp.	275	123	1.10 1.85	—	—	—	0.85 1.50	—	—	—	—	—	20
IX. Forskjellige virksomheter.														
94	A/s Børresen, Sjaastad, Lier	50	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
95	Vestheim & Elektrisk vaskeri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
96	A/s Metal eksportforretning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97	Skedsmos lager, Kr.a .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98	Kr.a teatre, Kr.a	97	92	—	—	50 80 100	—	—	—	80 90 100	—	—	—	—
99	A/s Svelvik cementvarefabrik	15	10	2.00	—	—	—	1.85	—	—	—	—	—	—
100	Kr.a, Nygaard & Aker teglverker	51	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

avsluttet i 1921. (Forts.)

Forandring, pr. arb. pr. aar beregnet i kr (+ eller -)	Lønshøjelsen udgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønsløstallet udgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Arb. tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbejde		Ferie i dage		Blev overenskomst oprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbejdsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
720 840 ÷ 7080 600	—	315 000	48	48	50—100	50—100	12	12	ja	ja	nei	25% nedslaget gjælder for Aalgaard og Figgen og Aasen uldvarefabrikker.
1080 720 ÷ 1080	—	289 080	—	—	—	—	—	—	—	—	—	»
1080 720 ÷ 1080	—	117 720	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ja
1080 720 ÷ 1080	—	41 040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	»
1080 720 ÷ 1080	—	25 720	—	—	—	—	—	—	—	—	—	nei
840 360 ÷ 840	—	20 520	—	—	—	—	—	—	—	—	—	»
840 600	—	183 960	—	—	—	—	—	—	—	—	—	»
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Paa grund av de raadende forhold paa arbejdsmarkedet indstilledes krav om overensk.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Arbejderne gik ut av organisationen efter storstreiken.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Foreligger ingen medd. fra foreringen om resultatet.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Saken indstilledes efter storstreiken.
+ 225	22 000	—	—	—	50—100	50—100	21	21	ja	ja	nei	
÷ 330	—	4 950	—	—	50—100	50—100	12	12	«	«	«	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ved arbejdsstandsen opløstes foreningen.

Tabel I. Lønsbevægelser avsluttet i 1921. (Forts.).

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbeidere		Tidligere løn og dyrtidstillæg.					Opnaadd løn og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+)	Forandring pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønsforhøielsen utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønsnedslaget utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst oprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger							
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.					Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd											
101	Handelsgartnerne, Kr.a.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Foreningen op østes i forbindelse med storstreiken.	
102	Korkefabrikkerne, Bergen	8	7	2.00	-	96	-	2.00	-	96	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Arbeidsstandsen varte 3 dage.		
103	Murm. Eide, Bergen . .	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Saken indstilledes grundet opsigelsen skedde i forbindelse med storstreiken og de mistet saaledes retten til ferie.		
104	Bergens kommune . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Arbeidsretssak ang. storstreiken. Saken ikke avgjort ved aarets utgang.		
105	Kr.a komm. rengj.kv. . .	186	177	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Tidligere overens. prolongeres		
106	Skien vassdragets fællesflotning	75	70	2.50	-	-	-	1.80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
107	P. O. Jensens rebslagerbane, Tr.hjem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Bedriften indstillet arbeidet før overenskomstens utløp.	
108	Chr. Johnsens bedrift, Kr.sund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Har ingen meddelelse faat fra foreningen efter storstreiken.	
109	A/s Svelviksand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ved arbeidets indskrænkning forlot arbeiderne organisationen og maatte saken indst.	
110	A/s Saudefaldene	40	40	2.20 2.40 2.50	-	-	-	2.20 2.40 2.50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	De gamle satser er tariffastet.	
111	Norske tjæreprodukter.	39	25	-	-	-	-	2.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
112	Den norske galoge- & gummivarefabrik . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Saken overførtes til neste aar.
113	A/s Bjølvefossen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Bedriften indstilledes saa saken ikke kunde fremmes.
114	Norsk impregneringsk., Larvik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overenskomsten prolongert.
115	Norsk trærørkompani, Stjørdalen	63	50	1.35	-	-	-	1.40 1.85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
116	Laksevaag kommune, Bergen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Arbeiderne har gaat ut av organisationen, hvorfor saken maatte indstilles.
117	Moss bryggeri, Moss. . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Saken maatte stilles i bero, da arbeiderne ikke vilde gaa til arbeidsstans.
118	Veianlæggene, Møre . .	100	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Saken stilles i bero.	

Konflikter 1921.

Avd.-nr.	Avdelingens navn	Bedriftens navn	Arbeidet nedlagt	Arbeidet oplyst	Antal under-støttede	Tapte arbejdsdage	Utbetalt under-støttelse
188	Hønefos sten-, jord- og cem.arb.f.	Murm., Hønefos, Hønefos kraftanl.	30-4	17-5	44	487	1 107.00
188	→→→	Hønefos kanal anlæg	30-4	20-6	8	208	685.00
188	→→→	Hønefos bruk	20-8	14-10	5	230	837.00
279	Larvik murarbejderforening	Murmesterne i Larvik	31-3	29-4	10	240	681.00
451	Sandnes og omegn lerind.arb.f.	Teglverkerne, Sandnes	paagik fra 1920	6-5	17	1 751	4 615.50
372	Tønsb. og om. st.-j.- og cem.arb.f.	Entreprenørne, Tønsberg	26-5	23-6	57	1 311	2 367.50
250	Aalesunds stenarbejderforening	Tafjord kraftselskap	18-5	20-6	15	405	549.00
170	Fr.stad og omegn teglv.arb.f.	Fr.stad forenede teglverker	29-4	18-6	123	4 305	8 288.75
194	Drammens murarbejderforening	Murmesterne, Drammen	26-5	22-7	42	2 016	4 894.00
437	Drammens sten-, jord- og cem.arb.f.	Entreprenørerne, Drammen	26-5	22-7	39	1 872	4 715.50
5	Kjøli grubearbejderforening	Kjøli gruber	28-4	27-1 22	5	1 160	3 843.00
12	Rjukan arbejderforening	Norsk Hydro	26-5	15-7	312	13 104	39 060.00
26	Stenkjær arbejderforening	Nordtrøndelagens elektricitetsverk	9-7	25-7	14	29.00	
26	→→→	Sag- og høvlerikonflikten	31-8	20-10	1	14	138.00
32	Lier cementarbejderforening	Cementfabrikken Norge	9-4	25-4	34	408	809.00
35	Stavanger smørbearbejderforening	Stavanger smørfabrik	26-5	17-6	24	332	585.00
36	Meløyvær grubearbejderforening	Meløyvær gruber	20-4	26-9	34	4 522	12 451.00
40	Kristiania	Gummifabrikken National	23-3	21-4	4	80	251.40
40	→→→	N.sp. o. gjf. Skedsmo l.o. Greg. saapef.	26-5	11-8	41	2 747	3 397.65
40	→→→	Høvlerikonflikten	31-8	24-10	1	45	153.50
60	Lysaker	Lysaker kulkompani	20-1	14-2	2	40	88.00
60	→→→	Lysaker kemiske fabrik	26-5	20-6	28	760	1 353.00
61	Hadeland glasarbejderforening	Hadeland glasverk	26-5	18-11	151	22 499	83 010.00
66	Strømmen støperiarb. forening	Papirkonflikten	19-8	15-10	3	144	321.00
66	→→→	Strømmens verksted	26-5	17-6	46	828	1 142.00
73	Stavanger hermetikarb. for.	Stavanger hermetikfabrikker	26-5	17-6	69	1 242	1 633.00
85	Aasen tekstilarbejderes forening	De forenede uldvarfabrikker	26-5	17-6	5	90	91.00
93	Bergens murarb. forening	Bygmesterne, Bergen	26-5	17-6	10	180	199.00
100	Bosmo arbejderforening	Stord gruber	26-5	5-11	8	1 104	3 516.00
115	Høvik glasarb. forening	Høvik glasverk	26-5	25-11	84	13 020	37 000.00
116	Græsvik kem. fabriks arb.for.	Græsvik kemiske fabrik	30-8	7-11	82	4 592	17 642.00
116	→→→	Nødsarbeidet, Onsøy	26-5	24-6	30	720	1 558.00
118	Bergens glasarb. forening	Bergens glasverk	26-5	17-6	41	738	991.00
128	Hommelvik arb.m. forening	Høvlerikonflikten	31-8	20-10	30	12 260	3 685.00
141	Vittingfos arbejderforening	Papirkonflikten	18-8	13-10	1	47	169.00

162	Bryn tekstilarbejderforening	A/s Johan Pettersen, Bryn	26-5	17-6	44	792	615.50
176	Bergens hermetikarb. forening	Transportskrekken	7-5	1-7	1	45	116.67
176	→→→	Bergens kommune	26-5	17-6	3	54	77.00
181	→→→	Skiens arbejdsmandsforening	7-5	23-5	1	11	24.00
181	→→→	Papirkonflikten	20-8	24-10	2	108	416.00
193	Notodden og omegn arb m.f.	Transportskrekken	26-5	15-7	75	3 150	9 564.00
203	Vaagenes arbejdsmandsforening	Hovdenak stoffabrik	forst. fra 17-12 20	24-1	49	1 519	1 818.00
204	Fr.stad sten-, jord- og cem.arb.f.	Nødsarbejde, Glemminge	26-5	12-8	7	462	1 065.00
204	→→→	Papirkonflikten	19-8	15-10	2	96	357.00
211	→→→	Lysaker kulkompani	19-1	13-2	3	57	143.00
221	Kularbejdernes forening	Meyer, Ranen	26-5	17-6	1	18	27.00
221	Sandnes arbejderforening	Bolsøen stenbrud	7-4	1-9	9	1 107	4 320.00
229	Molde og omegn arb.m. forening	Ihøens uldvarfabrik	26-5	17-6, 7-10	32, 2	804	1 334.00
251	Selsbæk t. kstilarbejderforening	Buviken mølle	19-5	10-6	44	792	752.00
259	Ø. Aardal arbejderforening	A/s Tyssefaldene	26-5	22-7	64	3 008	9 588.00
297	Bodø arbejdsmandsforening	Bodø bryggeri	26-5	30-9	12	2 344	3 304.00
308	Staksnes arbejderforening	A/s Norsk Nitrid	26-5	17-6	46	828	1 204.00
311	Dalen arbejderforening	A/s Dalen Portland cementfabrik	21-5	12-8	88	6 160	19 611.00
335	Moss og omegn arb.m. forening	Papirkonflikten	20-8	24-10	4	216	570.50
337	Saaheim murarbejderforening	Transportskrekken	26-5	15-7	18	756	2 182.00
349	Porcelænsarb. forening, Porsgr.	Porsgrunds porcelænsfabrik	4-5	29-7	79	5 609	15 964.00
400	Hellandsbygdens arb. forening	A/s Saudfaldene	5-4	10-6	61	3 294	8 354.00
404	Lier anl og pakhusarb. forening	Cementfabrikken Norge	9-4	25-4	27	378	649.00
428	Kragerø og omegn arb. forening	Transportskrekken	26-5	8-7	396	1 193.00	
428	→→→	Sagbrukskonflikten	30-7	29-10	5	395	1 105.00
433	Gjøvik kalkarbejderforening	Gjøvik kalkfabrik	30-8	4-1 22	8	1 880	6 345.00
465	Fr.stad vask- og rengl.kv. for.	Statsbanerne	15-2	1-4	1	35	66.67
462	Kr.sund jord- og cementarb.for.	Stord kisgruber	26-5	10-11	1	142	494.00
467	Stavanger bryggeriarb.for.	Tau bryggeri, Stavanger	26-5	17-6	4	72	97.00
478	Offerdal arbejderforening	Sogn stenindustri	14-4	17-6	9	468	1 421.00
487	Follafos anlægsarb. forening	Nord-Trøndelag elektricitetsverk	9-7	25-7	181	2 192	4 336.00
6	Nydalens tekstilarbejderforening	Nydalens Co.	26-5	15-6	245	2 940	2 610.00
18	Hemnesbergets arbejderforening	Stordø kisgruber	26-5	5-11	4	552	1 760.00
18	→→→	Hemnesbruket	26-5	19-8	3	216	520.00
33	Sigerfjord arbejderforening	Sigerfjord sildoljefabrik	26-5	12-9	14	1 288	4 549.25
50	Hafslunds carbidarbejderforening	Hafslund carbidfabrik	26-5	8-8	47	2 914	8 843.00
76	Sømarbedernes forening	Kr.a kommune	26-5	21-6	4	84	159.50
89	Seidugsf. arbejderforening	Chr.a seidugsfabrik	26-5	15-6	127	2 032	1 388.00
94	Spikerverkets arbejderforening	Chr.a spikerverk	26-5	17-6	11	198	267.30
94	→→→	Chr.a confektfabrik	26-5	14-2	6	216	259.00
94	→→→	Hauk chokoladefabrik	fra 1920	17-6	8	1 096	1 835.00

Konflikter 1921. (Forts.)

Avd.-nr.	Avdelingens navn	Bedriftens navn	Arbeidet nedlagt	Arbeidet optat	Anial under-støttede	Tapte arbejdsdage	Utbetalt under-støttelse
94	Chokolade- og sukkerv.-arb.for.	Ørnen chokoladefbr., Meyer dropsf.	26-5	17-6	142	2 556	1 799.00
94	Fabrikarb. forening.	Peik chokoladefabrik	26-5	15-7	7	294	467.00
98	«	Notodden salpeterfabrik	26-5	15-7	111	4 662	13 347.00
«	«	Notodden carbidaabrik	26-5	8-8	4	248	346.00
99	Østsidens tekstilarb.-forening	A/S Norsk chevotspinderi	26-5	17-6	63	1 134	1 350.00
105	Moss regnklaarb.for.	Helly J. Hansen	26-5	17-6	46	828	579.00
129	Porsgrunds elekt. m fagforening	Porsgrunds elektrone, a/s.	26-5	8-8	45	2 790	9 967.00
130	Porsgrunds arb.m.forening	Norrøna fabrikk	22-4	17-9	11	1 375	3 349.00
140	Solbergelvens tekstilarb.for.	A/S Solberg spinderi	26-5	15-6	64	1 024	532.00
152	Nøtterø arb.m.for.	Nøtterø kommune	26-5	22-7	3	144	432.00
160	Hillevaag arbejderforening	Hillevaag og Olte uldvarefabrik	26-5	17-6	16	288	306.00
186	Hjula tekstilarb. forening.	Hjula tekstilfabrik	26-5	1-7	4	120	300.00
«	«	Fredfos uldvarefabrik	26-5	15-6	133	2 128	1 065.00
217	Heddals lensearb.forening	Tinolv- og Hegslensen	4-5	17-6	70	1 260	1 300.50
218	Vøien arbejderforening	A/S Knud Graah & co., Vøien bm. ulds.	26-5	8-7	41	2 173	6 036.00
230	Sandefjord avdeling	Frammas mek. verksted	26-5	17-6	10	180	309.00
242	Fr.-stad murarb.forening	De-No-Fa fabrikker	26-5	1-7	3	90	178.00
244	Kopperaaens arb.forening	Meraker bruk, a/s.	26-5	5-8	71	4 260	11 878.00
260	Hop arbejderforening	A/S Pettersen og Dæk.	26-5	22-8	29	2 146	4 170.00
263	Ørens fabrikkarb. forening.	Ørens fabrikker	26-5	17-6	23	414	601.00
268	«	Nødsarbeide, Glemminge.	17-6	11-8	6	282	1 320.00
«	«	Høvlerikonflikten	31-6	13-10	1	36	135.00
270	Tønsberg og omegns reperb. arb.f.	Tønsberg reperbane	26-5	17-6	12	216	298.00
271	Vigelands arbejderforening	A/S Vigelands bruk	26-5	8-8	45	2 790	9 514.50
273	Aalgaard og Figgen tekstilarb.f.	A/S Aalgaard uldvarefabrik	26-5	17-6	17	306	330.50
282	Kr.a baand- og lidsefbr.	Chr.a baand- og lidsefabrik	26-5	1-6	69	1 104	503.50
«	«	Wilh. Blystads fabrikk	26-5	29-7	19	1 026	1 378.50
284	Porcelænsarb. forening	Norsk tekn. porcelænsfabrik	26-5	4-7	83	2 656	5 761.00
«	«	Nødsarbeide, Glemminge.	4-7	15-8	1	36	132.00
299	Tysse arbejderforening	A/S Samnanger uldvarefabrik	26-5	16-8	63	4 947	12 574.00
304	Dale arbejderforening	A/S Dahle fabrikker	26-5	17-6	138	2 484	2 876.00
307	Fana arbejderlag	A/S Rosendahl & co.	26-5	17-6	8	144	191.00
309	Grønvald fyrstikarb. forening.	Grønvald fyrstikfabrik	26-5	19-6	372	7 440	8 265.75
313	Grønliens tekstilarb.forening	A/S Johansen & søn	26-5	14-6	18	270	118.50
355	De-No-Fa arbejderforening	De-No-Fa fabrikker	26-5	4-8	186	10 974	20 618.00

359	Vikersund tekstilarb.forening	Vikersund tekstilfabrik	1-8	14-11	20	1 760	5 322.00
367	Drammens filtarbejderforening	Drammen papirfildfabrikker	26-5	17-6	35	630	802.00
375	Sandnes tekstilarb.forening	Sandnes uldvarefabrikker	26-5	26-8	25	1 950	2 977.00
381	Sjørdalens arb.m.forening	Sjørdalens træslager	26-5	12-8	3	198	639.00
388	Tistedalens tekstilgarb.forening	Haldens spinderi og væveri	26-5	24-6	201	4 824	5 835.00
402	Gravv lensearb. forening	Tinlven og Helglensen	5-5	8-7	19	1 007	2 704.00
413	Kr.a gartneriarb. forening.	Gartneriene i Kristiania	9-4	2-5	1	18	44.00
«	«	Kr.a kommune.	26-5	22-6	1	22	44.00
419	Mosjøen og omegns arb.m.for.	Transportstreiken	8-5	3-7	2	94	240.00
426	Hurum laste- og transp.arb. for.	A/S Svelviksand	11-5	27-6	10	380	260.00
466	Kristvikens arb.m.forening	Kristvikens guanofabrik	26-5	1-7	13	390	957.00
496	Bergens tekstilarb.forening	Solheim fabrikker	26-5	17-6	18	324	283.00
5	Fr.hald sten-, jord- og cem.arb.f.	Papirkonflikten	20-8	6-10	2	78	153.00
13	Fr.stad tekstilarb.forening	Setersborg tekstilfabrik	26-5	17-6	8	144	99.00
19	Sten-, jord- og cem.arb.f., Bergen	Entreprenør P. Lund	21-1	26-2	4	120	216.00
«	«	Transportstreikan	7-5	4-7	1	47	167.00
19	Sten-, jord- og cem.arb.f., Bergen	Bygmestrene, Bergen	26-5	17-6	66	1 188	1 480.50
19	«	Bergens kommune	26-5	21-6	15	315	586.50
24	Sundløkkens arb.forening	Fr.stad forenede teglverker	29-4	10-6	1	33	84.00
24	«	Sundløkkens smelteverk	26-5	17-6	32	576	824.00
24	«	Papirkonflikten	20-8	15-10	7	329	1 451.00
34	Stord arbejderforening	Stordø kisgruber	26-5	11-11	45	6 485	23 785.00
52	Kr.a bryggeriarb.forening	Kristiania bryggeri	26-5	17-6	2	36	45.00
70	Lilleborg arbejderforening	Transportstreiken	26-5	17-6	1	18	22.00
101	Mo arbejderforening	Stordø kisgruber	26-5	11-11	2	186	740.00
109	Stamsund arbejderforening	J. M. Johansen, Stamsund	26-5	14-3	4	240	1 428.00
114	Stavngr. sten-, jord- og cementarb.f.	Entreprenørene, Stavanger	26-5	17-6	22	396	572.00
126	Agnæs fyrstikarb.forening	Agnæs fyrstikfabrik	26-5	18-6	141	2 679	2 709.60
138	Borregaard karbidarb.forening	Borregaard fabrikker	26-5	17-6	8	144	208.00
158	«	Papirkonflikten	20-8	15-10	7	329	1 106.00
167	Stavanger komm.arb.forening.	Stavanger kommune	26-5	17-6	54	972	868.00
178	Høyanger arbejderforening	A/s Høyanger	26-5	15-6	58	928	903.45
179	Foren. «Nordens Klippe»	A/s Sydvaranger	26-5	13-6	48	720	596.00
189	Vera arbejderforening	Framnes mekaniske verksted	26-5	17-6	2	36	48.00
206	Larvik arb.m.forening	Alfr. Andersens verksted	26-5	17-6	12	216	283.00
239	Drammens stoperis arb.forening	Drammens jernstøperi	26-5	17-6	33	594	801.00
261	Klodeborg grubearb.forening	Klodeborg gruber	26-5	17-6	36	600	60.00
269	Vignæs grubearb.forening	Stordø kisgruber	26-5	18-11	1	149	506.00
267	Lillestrøms anlægsarb.forening	Papirkonflikten	20-8	24-10	1	54	169.00
274	Løkkens grubearb.forening	Løkkens verk	26-5	17-6	37	666	943.00
300	Sandnes komm.arb.forening.	Sandnes kommune	26-5	17-6	2	36	53.00
317	Skafun arbejderforening	Risnes kalkstensbrud	26-5	17-6	1	18	23.00

Konflikter 1921. (Forts.)

Avd.-nr.	Avdelingens navn.	Bedriftens navn	Arbeidet nedlagt	Arbeidet opptatt	Antal understøttede	Tapte arbeidsdage	Utbetalt understøttelse
348	Salterød arbeiderforening	Norsk Nitrid	26-1	17-6	1	16	256.00
356	Kr.sand sten-, jord- og cementarb.f.	Entreprenørene, Kristiansand	30-4	20-6	8	288	794.00
417	Lømmefløyernes forening	Laagerøns lense	8-1	9-5	23	2 323	5 819.74
420	Larvik sten-, jord- og cementbr.f.	Murmeistrene, Larvik	13-4	28-4	1	12	22.00
423	Askim gummiarb.forening	Gummifabrikken, Askim	26-5	17-6	35	630	558.00
456	Bryggeriarb., Bergen	Hans bryggeri	26-5	17-6	4	72	94.00
461	Framnes arbeiderforening	Framnes mekaniske verksted	26-5	17-6	13	234	316.00
479	Time tekstilarb.forening	Jæderens uldvarrefabrik	26-5	17-6	21	378	467.00
37	Kongsvold jernb.arb.forening	Dovrebanen	fra 1920	3-2	23	765	2 734.00
47	Støren jernbanearb.forening	—	3-2	20	82	3 335.00
75	Snehættens jernbanearb.forening	—	3-2	91	3 417	12 065.00
107	Rise jernbanearb.forening	—	3-2	117	5 103	18 980.00
117	Sokndal jernbanearb.forening	—	3-2	49	2 283	8 988.00
163	Rognes anlægsarb.forening	—	3-2	2	90	352.00
195	Valøik jernbanearb.forening	—	3-2	64	3 120	11 716.00
258	Dombaas do.	—	3-2	46	3 130	8 081.00
266	Undal grubearb.forening	—	3-2	11	537	2 343.00
181	Stuehaug jernbanearb.forening	—	3-2	59	1 959	10 797.00
296	Nestavold do.	—	3-2	59	1 953	7 742.00
357	Nyanlæggets arb.m.forening	—	3-2	1	27	218.00
405	Aune jernbanearb.forening	—	3-2	59	2 433	9 330.00
84	Lunde jernbanearb.forening	Sørlandsbanen	26-5	3-2	57	1 779	4 927.00
177	Kongsberg jernbanearb.forening	fra 1920	17-6	1	18	22.00
185	Hjerpejern do.	—	3-2	22	666	3 188.00
208	Hjuksebo do.	—	3-2	31	837	2 619.00
243	Bø do.	—	3-2	62	2 370	8 923.00
341	Ness do.	—	3-2	48	1 296	4 972.00
95	Sunnan do.	Sunnan - Grongbanen	—	3-2	19	513	1 950.00
488	Valøens do.	—	—	3-2	88	2 536	9 144.00
389	Vinje do.	—	—	3-2	61	1 927	8 779.00
56	Kvaal do.	Tr.hjems stationsarrangement	—	3-2	38	1 026	5 130.00
159	Bjørndalens do.	—	—	3-2	10	462	1 416.00
257	Tr.hjem sten-, jord- og cem.arb.f.	—	—	3-2	8	360	1 604.00
383	Tr.hjem og omegns jernb.arb.f.	Sjømandskonflikten	9-5	3-2	5	135	266.00
		Tr.hjems stationsarrangement	fra 1920	4-7	1	47	145.00
				3-2	57	1 539	7 188.00

492	Hof-Aasnes veiarb.forening	Hof-Aasnes veianlæg	fra 1920	14-3	61	3 660	14 481.00
449	Smørsten jernb.arb.forening	Linjebruddet, Smørsten	—	29-1	40	920	1 418.00
432	Vestre Melhus veiarb.forening	Veianl. Gunse bro, Høilandsverket	—	15-8	11	2 057	7 370.00
384	Grua fagforening	Stigen uldvarrefabrik	—	17-6	16	2 192	4 617.00
373	Hakavik anlægsarb.forening	Jernbanens stenbrud	—	31-1	4	96	416.00
272	Lunde veiarbeiderforening	Hakavik kraftanlæg	—	24-1	74	1 554	4 604.00
43	Trondhjems avdeling	Statens veianlæg, Hvaler bro, Kleppe bro	—	21-3	12	792	1 668.00
320	Langstein fagforening	Trondhjems mek. verksted	26-5	4-3	1	52	248.00
21	Kra og omegns jernbanearb.for.	A/s Trafik, Langstein	19-5	17-6	10	180	312.00
22	Kr.a sten-, jord- og cementarb.f.	Østbanens stationsarrangement	fra 1920	paagaar	18	3 556	7 906.00
327	Lalm klæberstensarb.forening	Kristiania kommune	26-5	31-1	146	3 504	8 782.00
	Meraker stedl. styre	Havnekonflikten	26-5	22-6	74	1 628	3 399.00
	Sultjelma	Østlandske stationsarrangement	fra 1920	1-7	10	300	641.00
	Direkte medlemmer	A/s Meraker bruk	26-11	24-1	9	162	1 026.00
		A/s Sultjelma gruber	16-5	paagaar	26	754	2 440.00
			26-5	14-6	14	336	337.00
			19-8	17-6	288	5 184	7 134.50
				17-6	8	144	220.00
				17-10	2	98	378.00

Tilsammen

7 826 297 280

Beretning om arbeidsledighetskassens virksomhet i 1921.

Indledning.

Arbeidsledigheten har i aaret været meget mer følsom end i de foregaaende aar kassen har virket. Den største og mest konstante ledighet har været inden anlægs-, bergverks- og hermetikindustrien. Forøvrig har der været meget stor ledighet inden alle industrigrene indenfor vort forbund, hvilket fremgaar av tabel II, der gir en oversigt over ledigheten industrivis for hver maaned. Sammenligner man gjennomsnittlig antal ledige iaar med gjennomsnittsaantallet for de to foregaaende aar vil man se ledigheten har været betydelig større.

Tabel I gir ogsaa en ganske tydelig paavisning av ledighetens omfang for hver maaned, med antal ledige og ledigmeldte samt det gjennomsnittlige forhold pr. maaned.

I motsætning til 1919 og 1920 hvor det væsentlig var vort forbunds medlemmer der var arbeidsledige, har der i aar været en uforholdsmæssig stor arbeidsledighet inden de fleste forbund. Dette medførte at selv de forbund der har hat ledighetskasser kom i økonomiske vanskeligheter og maatte gaa til utligning av ekstrakontingent paa de arbeidende medlemmer for at kunne holde utbetalingene gaaende. For vor kasse hadde dette forhold tilfølgende at departementet gjentagende ganger gjorde os opmerksom paa kassens økonomiske stilling og at saafremt den skulle kunne fortsætte at virke maatte ogsaa vi gaa til utligning av ekstrakontingent. Da departementet var bundet av bestemmelsen i lov om tilskud til arbeidsledighetskasser, der gaar ut paa at kassens inntægter for mindst en halvdels vedkommende skal betales av kassens medlemmer, stod man i den stilling enten at utligne ekstrakontingent eller indstille kassens utbetalinger. Saken blev forelagt forretningsutvalget i møte den 9. februar, hvor der fattedes beslutning om at ekstrakontingenten der var utlignet til fordel for anlægskonflikten, kr. 0.60 pr. uke for heltbetalende og kr. 0.30 pr. uke for halvtbetalende, skal overføres til ledighetskassen fra 19. februar. Da imidlertid ledigheten øket og dermed utbetalingen av understøttelse stadig steg, blev der henstillet til forbundet i skrivelse av 14. mars fra departementet, at forhøie ekstrakontingenten til kr. 1.00 og kr. 0.50 pr. uke for henholdsvis helt- og halvtbetalende medlemmer fra 1. april. Man gjorde departementet opmerksom paa at forretningsutvalget ikke hadde adgang til at gaa til nævnte forhøielse, men at denne maatte forelægges hovedstyret til avgjørelse og gav løfte om at hovedstyret skulde bli sammenkaldt snaarest mulig.

Paa grund av sjømandskonflikten og storstreiken blev hovedstyret først sammenkaldt den 21. juli, hvor der da blev besluttet at forhøie ekstrakontingenten til ledighetskassen fra 1. august overensstemmende med departementets henstilling.

Paa trods herav har dog kassen arbeidet under vanskelige økonomiske forhold, idet at ledigheten stadig tiltok. Naar det av tabel III fremgaar at utbetalt understøttelse gjennomsnittlig pr. maaned er kr. 147,426.18 og medlemskontingenten kun kr. 53,280.59, saa vil man forstaa at kassens forskudsrefusion var den væsentlige inntægt.

Forlængelse av understøttelsestiden.

Da der fra flere avdelinger omfattende berkverksarbeidere, hermetikarbeidere og bygningsarbeidere, fremkom krav om forlængelse av understøttelsestiden, besluttet forretningsutvalget i møte den 9. februar at ansøke departementet om adgang til at forlænge understøttelsestiden for familieforsørgere med 90 dage utover den i loven fastsatte understøttelsestid. Andragende herom oversendtes departementet den 16. februar. Som svar herpaa mottok man skrivelse av 21. mars, hvori meddeltes at spørsmålet om forlængelse av understøttelsestiden vil bli optat saasnart meddelelse om at ekstrakontingenten er forhøiet som av departementet henstillet til kr. 1.00 og kr. 0.50 pr. uke for henholdsvis helt- og halvtbetalende medlemmer. Andragendet om forlængelse av understøttelsestiden blev saaledes fra departementets side gjort avhengig av ekstrakontingentens forhøielse. Samtidig med at ekstrakontingenten blev forhøiet i hovedstyremøte den 21. juni, besluttet hovedstyret at understøttelsestiden ikke kan forlænges under hensyn til kassens økonomiske stilling, idet dette vilde medføre at utbetalingene ganske sikkert vilde stige saa betraktelig at de økonomiske vanskeligheter vilde bli større end før forhøielsen av ekstrakontingenten.

Forhøielse av understøttelsen.

Fra en række avdelinger fremkom krav om høiere arbeidsledighetsunderstøttelse, naar ekstrakontingenten den 19. februar blev overført til arbeidsledighetskassen. I den anledning blev der den 6. april oversendt departementet andragende om forhøielse av understøttelsen til kr. 24.00 pr. uke for heltbetalende familieforsørgere, kr. 21.00 for heltbetalende ugifte medlemmer og kr. 12.00 pr. uke for halvtbetalende medlemmer.

I likhet med departementets svar paa henvendelsen om forlænget understøttelsestid meddeltes, at spørsmålet om understøttelsens forhøielse vilde bli optat til behandling naar ekstrakontingenten blev forhøiet som av departementet henstillet. Dog meddeltes i skrivelse fra departementet av 1. april, at understøttelsens forhøielse som av kassen ansøkt vilde bli indvilget fra det tidspunkt kontingenten blev forhøiet.

Paa hovedstyremøtet den 21. juli hvor spørsmålet om ekstrakontingentens forhøielse forelaa, besluttet ikke at gaa til den av departementet godkjærte forhøielse. Dette har sin aarsak i at hovedstyret var klar over at gik man til at forhøie understøttelsen vilde kassens utbetalinger derved stige og den økonomiske stilling forværres.

Sykeforsikring av arbeidsledige.

Foranlediget ved henstilling som fremkom fra representanter i stortinget den 11. og 12. mars d. a. under behandlingen av et forslag om et fond til avhjælp av arbeidsløshet, har departementet for sociale saker behandlet spørsmålet om en midlertidig ordning, hvorefter medlemmer av kredssykekassene, som under de nuværende vanskelige forhold paa arbeidsmarkedet blir uforskyldt arbeidsledige, kan bli staaende som medlemmer av disse med ret til lovens sedvanlige ydelser i tilfælde sygdom.

Der blev i sakens anledning omsendt cirkulære til samtlige avdelinger og utbetalende tillidsmænd om i henhold til departementets bestemmelse at sykeforsikre samtlige medlemmer der var arbeidsledige, baade de der oppebar understøttelse og de der hadde faat fuldt bidrag utbetalt samt de der ikke hadde staaet saa lang tid i kassen at de var berettiget til bidrag av denne.

Imidlertid var der flere kommuner som negtet at refundere sykeforsikringspræmien og departementet var av den grund henvist til at anmode kassene om kun at sykeforsikre de medlemmer der oppebar understøttelse og naar understøttelsestiden var utløpet henvise dem til kommunene for gjennem disse at bli sykeforsikret.

Sykeforsikringen av de arbeidsledige har medført et merarbeide for kassens kontor og de utbetalende tillidsmænd, men ut fra den store betydning det har for de ledige at være sykeforsikret under sin arbeidsløshet, besluttet forretningsutvalget at man skulde benytte sig av den ret der ved departementets avgjørelse var gitt kassene til at holde de arbeidsledige sykeforsikret.

Angaaende kassens virke forøvrig henvises til tabel I, II, III og IV. I motsætning til tidligere er tabel IV opsat efter indbetalt kontingent til forbundets forsikringskasse. Avdelingene er nemlig ikke punktilige med indsendelse av strykkelister saa utregning av medlemsantallet efter indmeldelser og strykninger blir ikke helt korrekt og gir ikke et bilde av forbundets virkelige medlemsantal.

Tabel I. Oversigt over arbeidsløsheten maanedvis 1921.

Maaned	Arbeidsledige fra forr. maaned	Meldt ledige i maaned	Ialt ledige i maaned	Erholdt arbeide, reist eller utgaaet i maaned	Ledige sidste dag i maaned	Antal tapte arbeidsdage	Procent av medlemsantallet		Tapte arbeidsdage pr. medlem
							Ialt ledige i maaned	Ledige sidste dag i maaned	
Januar	3 614	2 702	6 316	1 488	4 828	70 134	21.56	16.48	2.3
Februar	4 828	1 585	6 413	418	5 995	61 926	22.24	21.34	2.1
Mars	5 995	1 135	7 130	975	6 155	64 581	26.22	22.59	2.4
April	6 155	2 148	8 303	1 609	6 694	73 269	33.49	27.00	2.9
Mai	6 694	1 274	7 968	3 043	4 925	58 356	33.91	20.96	2.4
Juni	4 925	1 541	6 466	2 094	4 372	52 636	31.31	21.18	2.5
Juli	4 372	1 443	5 815	1 840	3 975	42 829	27.55	18.80	2.0
August	3 975	1 215	5 190	1 635	3 555	39 276	26.21	17.96	1.9
September	3 555	1 093	4 648	1 212	3 436	45 110	24.81	18.30	2.4
Oktober	3 436	1 384	4 820	1 205	3 615	31 733	28.17	21.12	1.8
November	3 615	1 481	5 096	1 073	4 023	32 872	26.03	20.55	1.6
December	4 023	1 425	5 448	794	4 654	46 723	33.79	28.87	2.7
Hele aaret tils.	55 187	18 426	73 613	17 386	56 227	619 445	335.29	255.15	27.0
Gj.snit pr. maaned	4 599	1 535	6 134	1 448	4 686	51 620	27.94	21.26	2.25
Gj.sn. pr. md. 1919	1 131	953	2 084	822	1 262	24 332	5.15	3.11	0.59
— « — 1920	1 924	621	2 545	482	2 063	17 163	6.71	5.42	0.57

Tabel II. Antal ledige sidste dag i maaned i de forskjellige industrier 1921

Maaned.	Antal ledige ialt	Anleggsarbeidere	Bergverksarbeidere	Bygningsarbeidere	Elektro-kemiskearbeidere	Forskjelligearbeidere	Hermetikfabrikarbeidere	Kommunalarbeidere	Teknik-kemiskearbeidere	Tekstilarbeidere
Januar	4 828	811	671	1 012	349	510	756	35	309	375
Februar	5 995	869	731	964	598	674	789	32	365	973
Mars	6 155	861	717	973	649	824	786	26	349	970
April	6 694	964	813	891	672	1 234	801	28	341	950
Mai	4 925	564	642	654	475	959	651	13	265	702
Juni	4 372	445	698	618	374	861	591	6	190	589
Juli	3 975	321	745	573	360	749	605	2	119	501
August	3 555	347	767	497	336	509	590	-	25	484
September	3 436	421	783	418	264	494	568	-	80	408
Oktober	3 615	597	818	387	199	466	578	-	208	362
November	4 023	775	854	420	131	591	614	-	294	344
December	4 654	953	906	568	151	768	597	-	325	386
Tilsammen i aaret	56 227	7 928	9 145	7 975	4 558	8 639	7 926	142	2 870	7 044
Gj.snit pr. md.	4 686	660	762	666	379	719	661	12	240	587
Gj.snit pr. md. 1919	1 262	233	480	136	48	177	135	21	11	21
— « — 1920	2 063	414	454	332	61	225	449	21	46	61

Tabel III. Arbejdsledighedsunderstøttelse maanedvis 1921.

Maaned	Understøttelse ialt	Stedlig understøttelse	Reiseunderstøttelse	Flyttehjælp	Understøttelse pr. medlem			
					Understøttelse ialt	Stedlig understøttelse	Reiseunderstøttelse	Flyttehjælp
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Januar	208 122.00	207 204.00	858.00	60.00	7.11	7.07	0.04	0.00
Februar	179 783.95	178 795.00	838.95	150.00	6.23	6.20	0.03	0.00
Mars	191 246.30	190 595.80	507.50	143.00	7.03	7.01	0.02	0.00
April	216 477.96	214 924.51	1 433.45	120.00	8.73	8.67	0.06	0.00
Mai	169 069.22	167 978.42	895.80	195.00	7.19	7.15	0.03	0.01
Juni	155 502.85	154 335.80	828.05	339.00	7.53	7.47	0.04	0.02
Juli	122 057.20	121 423.60	525.60	108.00	5.78	5.75	0.03	0.00
August	76 561.24	75 582.44	678.80	300.00	3.86	3.81	0.03	0.02
September	130 565.24	129 586.74	567.50	411.00	6.95	6.90	0.03	0.02
Oktober	92 667.98	92 201.73	226.25	240.00	5.42	5.39	0.01	0.02
November	93 788.32	93 500.32	228.00	60.00	4.79	4.77	0.02	0.00
December	133 271.84	132 246.79	605.05	420.00	8.27	8.20	0.04	0.03
Ialt	1 769 114.10	1 758 375.15	8 192.95	2 546.00	78.89	78.39	0.38	0.12
Gj.snit pr. md.	147 426.18	146 531.26	682.75	212.17	6.51	6.57	0.03	0.01
Gj.snit pr. md. 19	69 193.09	64 923.73	3 808.38	460.98	1.70	1.60	0.09	0.01
—«— 20	57 361.36	55 964.18	1 041.43	355.75	1.67	1.64	0.03	

Tabel IV. Medlemsantal pr. maaned efter indbetalt kontingent 1921.

Maaned	Heltbetalende	Halvtbetalende	Tilsammen
Januar	26 468	2 823	29 291
Februar	26 160	2 676	28 836
Mars	24 838	2 354	27 192
April	22 840	1 950	24 790
Mai	22 000	1 497	23 497
Juni	19 514	1 130	20 644
Juli	19 145	1 960	21 105
August	17 433	2 365	19 798
September	16 090	2 681	18 771
Oktober	14 666	2 444	17 110
November	16 779	2 797	19 576
December	13 817	2 303	16 120
Gj.snit pr. md.	19 979	2 248	22 227

